Влада-Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 56 (1306) ♦ Вівторок, 26 березня 1996 року ♦ Ціна договірна

ВЕРХОВНА РАДА РОЗГЛЯДАЄ ПИТАННЯ ПРО НАЦІОНАЛЬНУ ГВАРДІЮ УКРАЇНИ

Парламентська хроніка

Ранкове засідання 25 березня

Цього разу Президент подав на розгляд депутатів проект закону України про внесення змін і доповнень до Закону «Про Національну гвардію України». Цей законопроект було розглянуто на засіданні постійної Комісії з питань оборони і державної безпеки, на якому, як доповів сесії голова цієї комісії Володимир Мухін, було ухвалено рішення про відхилення законопроекту, поданого Президентом.

Виступаючи на сесії з доповіддю про цей документ, керівник юридичного управління адміністрації Президента України Іван Тимченко повідомив, що головна проблема, яку намагається подолати Президент, полягає в тому, що треба перепідпорядкувати Національну гвардію з відання ВР до відання Президента. Йдеться також про те, що командувача Національної гвардії має призначати Президент терміном на 5 років, і ця людина не може перебувати на цій посаді більш як два строки підряд. Крім того, у Конституційному договорі за Верховною Радою не закріплено повноваження щодо Національної гвардії. А чинний закон «Про Національну гвардію України» визначає, що Національна гвардія підпорядкована Верховній Раді, командувач призначається Верховною Радою за поданням Президента.

(Закінчення на 2-й стор.).

Завдання України й Лівану дещо схожі

У Києві з дводенним офіційним візитом перебував Голова Ради Міністрів Ліванської Республіки Рафік Харірі. Гість мав зустріч зі своїм українським колегою Євгеном Марчуком, було підписано ряд документів з питань двостороннього економічного співробітництва.

Учора Рафіка Харірі прийняв Голова Верховної Ради України Олександр Мороз. Крім нього, у зустрічі взяли участь перший заступник міністра закордонних справ України Антон Бутейко, голови ряду комісій Верховної Ради. «Ліван відіграє специфічну роль стабілізатора на Близькому Сході, — зазначив під час розмови О. Мороз, — таку саму роль має відігравати у своєму регіоні й Україна». На зустрічі відзначалося, що у значній мірі призним відносинам між Україною та Ліваном сприяють міцні та активні міжпарламентські зв'язки.

Учора Рафік Харірі також зустрівся з Президентом України Леонідом Кучмою та міністром закордонних справ Геннадієм Удовенком. Гість поклав квіти до Могили Невідомого солдата.

Корабели відкривають новий рахунок

Цьогорічний рахунок продукції, виготовленої на експорт, відкрито на місцевому суднобудівному заводі. Херсонські корабели передали голландській фірмі «ВРУН» новий танкер під назвою «Івер Бранд», що здатний перевозити продукти.

На черзі — передача такого ж судна російському пароплавству. Завершується і спорудження танкера-продуктовоза на замовлення бельгійської компанії «Іст Азіатік компані». Експортні контракти дозволяють заводу зберегти кадри і навіть запрошувати на роботу кваліфікованих спеціалістів з інших верфей України.

ДОБРА СПРАВА — ШВИДША ЗА ЛІТАК

ПРОДОВЖЕННЯМ доброї традиції — допомагати українському війську — стала угода, укладена між міськрадою та авіаполком, місце дислокації якого — Вінниця. Згідно з нею вінничани беруть на себе відповідальність за продовольче і частково матеріально-технічне забезпечення особового складу частини, а також розв'язання соціально-побутових проблем авіаторів.

Минулої суботи мер міста Дмитро Дворкіс у зверненні до вінничан та воїнів гарнізону наголосив на необхідності допомагати нашим захисникам, бо від цього залежатиме безпека і спокій. Мер також вручив ордери на три трикімнатні квартири офіцерам гарнізону, передав військовій частині новий автобус, два кольорових телевізори. За дорученням міської Ради народних депутатів Дмитро Дворкіс запропонував керівникам обласних держадміністрацій, обласних та місцевих Рад підтримати почин вінничан.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Факел над «Штормовим»

На родовищі «Штормове» в Чорному морі прем'єр-міністр уряду Автономної Республіки Крим Аркадій Демиденко запалив газовий факел, що означає введення в експлуатацію ще однієї свердловини — № 13. Щодоби вона подаватиме до системи газопостачання півострова 150 тисяч кубометрів природного палива.

Освоєння чорноморського шельфу триває і, отже, видобуток вуглеводневої сировини нарощуватиметься. Зараз колектив Кримського державного підприємства «Чорноморнафтогаз» постачає 2 млн. кубометрів газу на добу, це становить одну третину необхідного обсягу споживання Криму.

Повеневі води — на сільські городи

Для кмітливих і неледачих і весняна повінь може стати добрим помічником у господарстві. Так, у селі Анатоліївка Нижньосірогозького району на Херсонщині загатили балку. Якщо раніше тут щовесни нуртував могутній потік, руйнуючи все на своєму шляху, то тепер талі води накопичуються у великому ставу. Звідси вже прокладено 4,5 кілометра водогону до городів. Улітку селяни поливатимуть свої земельні ділянки, а отже, матимуть багатий врожай, повідомляє Укрінформ.

Офіційно

Працювати на перспективу

21 березня Голова Верховної Ради України Олександр Мороз виступив перед заступниками голів районних держадміністрацій з питань гуманітарної політики, соціальної сфери, які проходять навчання в Інституті підвищення кваліфікації кадрів Української академії державного управління.

Головний наголос у виступі було зроблено на ситуацію, що склалася навколо процесу прийняття нової Конституції України. О. Мороз зазначив, що Основний Закон держави повинен прийматися на перспективу і треба ретельно його доопрацювати у комісіях парламенту.

Голова Верховної Ради України зупинився також на питанні бюджету. Хоча на його думку, проект Держбюджету на 1996 рік «сирий», але зволікати з його прийняттям неможливо. Уряду треба уважно проаналізувати недоліки бюджетного процесу і врахувати це під час розробки проекту бюджету на наступний рік.

Без чіткої державної політики пріоритетів, підтримки національного виробника неможливе розв'язання соціальних проблем, фінансування гуманітарної сфери — культури, науки, освіти. Цим питанням мають приділяти першочергову увагу і при формуванні місцевих бюджетів.

О. Мороз підтвердив свою позицію щодо паювання землі. Пославшися на досвід держав, які провели земельну реформу без відповідної підготовки, він нагадав присутнім вислів Президента Литви А. Бразаускаса: «Не наробіть тих дурниць, які ми наробили з землею у себе».

***

Відбулися зустрічі Голови Верховної Ради України О. Мороза з представниками політичних партій.

Під час робочої наради з фракцією Соціалістичної партії України йшлося про порядок розгляду у Верховній Раді проекту Конституції України, необхідність урахування в новому Основному Законі більш чіткого поділу повноважень між законодавчою і виконавчою владою, створення надійного механізму взаємних стримувань і противаг.

Члени СПУ вважають, що розробники проекту не приділили належної уваги пропозиціям, спрямованим на чітке визначення місця у виконавчій владі Кабінету міністрів, підвищення ролі місцевого самоврядування, створення системи незалежного судочинства, що були подані народними депутатами — соціалістами. Причиною цього, зазначили учасники наради, стала надмірна політизація і заангажованість окремих членів Конституційної комісії, для яких пріоритетами виступали не правові норми і юридичні аспекти, а вузькополітичні та владні інтереси.

Представники СПУ підкреслили, що соціалістична фракція виступатиме за розгляд проекту Конституції з чітким дотриманням вимог Регламенту Верховної Ради України, що має чинності закону і визначає законодавчу процедуру.

***

Під час зустрічі О. Мороза з головою «Партії зелених України» В. Кононовим було обговорено питання пошуку багатосторонньої взаємодії політичних партій, незалежно від їх програмної орієнтації, в інтересах розвитку громадянського суспільства і зміцнення інститутів демократії, протидії антидемократичним тенденціям і зловживанню владою.

Голова ПЗУ ознайомив керівника парламенту з ухвалою наради ряду політичних партій про створення з їх представників Ініціативної групи для проведення консультацій з керівництвом Верховної Ради України і розширення можливостей реального впливу партій на стан справ у державі.

***

Олександр Мороз зустрівся з керівниками «Конгресу українських націоналістів» — народним депутатом України Михайлом Ратушним і першим заступником голови КУН Сергієм Жижком.

Відбувся обмін думками про місце політичних партій у суспільстві, роль громадсько-політичних організацій у конституційному процесі, зміцнення засад правової демократичної держави. Було висловлено тривогу щодо недостатньої уваги законодавчої та виконавчої гілок влади до проблем Збройних сил України, їх недостатнього фінансування.

Представники КУН обговорили з Головою Верховної Ради України пропозицію про створення Консультативної наради політичних партій при Верховній Раді України з метою сприяння повноцінній інтеграції партій у політичний процес, налагодженню конструктивного діалогу з політичними силами, що нині представлені у Верховній Раді.

Прес-служба Верховної Ради України.

Парламентська хроніка

Щоб виконати бюджет, уряд співпрацюватиме з комісіями Верховної Ради

Денне і вечірнє засідання 22 березня

ЩЕ ОДИН знаменний день у Верховній Раді — народні депутати затвердили Державний бюджет на 1996 рік. Не варто, напевне, нагадувати про всі перипетії, які відбувалися довкола цього документа, але деякі варто нагадати. Насамперед тому, що, хоч Уряд подав проект державного кошторису із значним запізненням, проте робота над ним тривала майже чотири місяці.

Комісія з питань бюджету провела значний обсяг роботи, щоб винести цей документ на друге читання. Проте постатейне обговорення тривало майже два дні. Значна кількість часу була відведена і на постатейне обговорення проекту постанови Верховної Ради.

Найпалкіші дискусії спалахували довкола окремих статей. Так, Комісія з питань фінансів і банківської діяльності запропонувала зняти з розгляду статтю 33, що нею Кабінетові міністрів надавалося право 1996 року вносити зміни до ставок акцизного збору за переліком підакцизних товарів, затверджуваних Верховною Радою, та ставок ввізного мита.

І хоча Микола Азаров навів чимало аргументів на захист цієї статті, депутати проголосували за її вилучення із законодавства. Не допомогли ані виступи міністра фінансів Петра Германчука та Прем'єр-міністра Євгена Марчука, ані запропонована редакційна поправка депутата Владислава Носова.

Така сама дискусія виникла і щодо статті 35, яка передбачала надання на потреби Держмиткому 6,3 трильйона карбованців із суми штрафних санкцій за порушення правил ввозення та вивезення товарів з України.

Це лише поодинокі приклади того, як відбувалося обговорення проекту Державного бюджету. Дискусії виникали і під час обговорення постанови ВР про введення в дію Закону про Державний бюджет на 1996 рік. Особливо перепало статті 4 постанови, яка визначала суть протокольних доручень Кабінетові міністрів. Інколи скидалося на те, що кожен депутат хоче дати доручення урядові для того, щоб той відшукав кошти для фінансування тих чи інших об'єктів, різноманітних програм.

Ці доручення навіть викликали репліку міністра фінансів Петра Германчука: мовляв, обсяги коштів за цією статтею вже перевищують розміри Державного бюджету.

Але, хоч би що там було, Закон про бюджет і постанова набрали потрібну кількість голосів. А тому Прем'єр- міністр Євген Марчук не приховував свого задоволення: «Я хотів би від імені уряду всім вам подякувати за таке рішення і запевнити (можливо, зараз не модно такі слова говорити), але я справді хочу запевнити, що уряд максимально зробить усе, щоб і цей, недосконалий, бюджет оптимально виконати, активно співпрацюючи з усіма комісіями...»

Схоже, цими двома документами депутати вичерпали свою наснагу, а тому розгляд решти законопроектів перенесли на наступний день.

Володимир КОРОЛЮК.

Додаткові кошти, може, й будуть, та педагогам від цього не легше

Пленарне засідання 23 березня

НЕЗВАЖАЮЧИ на те, що це був суботній день, народні депутати намагалися не кваплячись, зважено працювати над законопроектами, винесеними на розгляд сесії. Свідченням цього є хоча б гостра дискусія, що виникла навколо кількох статей обговорюваного в другому читанні проекту закону «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності». Зокрема, в третій частині статті першої сказано про те, що чинність цього закону не поширюється на торговельну діяльність підприємств та організацій системи Укоопспілки за торгівлю товарами власного виробництва, фірмову торгівлю вітчизняних товаровиробників.

На думку народного депутата Сергія Терьохіна, звільнення від патентування організацій Укоопспілки та фірмової торгівлі призведе до того, що всі намагатимуться працювати під фірмовим чи укоопспілчанським дахом, і закон, по суті, не діятиме. Такої самої думки і народний депутат віце-прем'єр-міністр України Віктор Пинзеник. Однак пропозиція не робити винятків із закону не здобула підтримки більшості парламентаріїв. Кілька разів поверталися народні депутати і до питання безоплатного патенту на торгівлю такими товарами, як хліб, борошно, сіль, молоко тощо.

І хоча окремі депутати так і не дійшли злагоди у визначенні, яка саме мета прийняття цього закону, його і відповідну постанову було схвалено в цілому. Щоправда, до постанови записано пункт, яким Кабмін зобов'язано через півроку доповісти про результативність його дії. Отже, ті сектори торгівлі, які уникали оподаткування, рано чи пізно все-таки змушені будуть платити за патент. А кошти від цього здебільшого спрямовуватимуться на потреби місцевого бюджету, а отже, й на соціальний захист населення.

Далі народні депутати перейшли до обговорення в третьому читанні змін і поправок до двох статей Закону «Про освіту», які не були прийняті в другому читанні.

Дискусія навколо двох статей, які регламентують соціальні гарантії інженерно-педагогічних та науково- педагогічних працівників, а також діяльність вищих закладів освіти, тривала більше години. Особливе несприйняття уряду, і зокрема заступника міністра фінансів, викликав пункт про надання педагогічним працівникам щорічної грошової винагороди в розмірі не менше одного посадового окладу, виплата в такій самій сумі допомоги на оздоровлення та надбавки за стаж роботи. Останній, зокрема, зазначив, що профінансувати ці додаткові витрати, які становитимуть 94 трильйони карбованців, ні цього, ні наступного року уряд не зможе.

Розійшлися думки народних депутатів та уряду й щодо гарантій на здобуття вищої освіти громадянами нашої держави. Кабмін запропонував: здобуття вищої освіти у вищих закладах освіти різних типів може цілком або частково оплачуватися державою, а також юридичними чи фізичними особами у порядку, встановленому Кабінетом міністрів. У варіанті, представленому Комісією Верховної Ради України з питань науки та народної освіти цей люфт «цілком або частково» ущільнено: держава створює умови громадянам України для реалізації їх права на здобуття вищої освіти. Навчання у вищих закладах освіти державної форми власності оплачує держава. Інших форм власності — юридичні та фізичні особи...

Під час обговорення доповнень і змін, внесених парламентаріями, найбільшу кількість голосів набрав варіант статей, підготовлений відповідно комісією Верховної Ради України. Щоправда, згідно з прийнятою постановою, окремі пункти цих двох статей наберуть чинності з 1 січня 1997 та 1998 року.

Водночас народні депутати висловили слушні претензії щодо недотримання зобов'язань Мінфіном з приводу своєчасної виплати заробітної плати вчителям в окремих регіонах України.

Василь ТУГЛУК.

...Про Національну гвардію України

Ранкове засідання 25 березня

(Початок на 1-й стор.).

Виступаючи із співдоповіддю, Володимир Мухін зазначив, що очолювана ним комісія готує новий законопроект, у якому намічено розв'язати проблему підпорядкування Національної гвардії, а також інші спірні питання. Поданий же на розгляд парламенту президентський законопроект він запропонував відхилити. Виступаючи в обговоренні, депутати подавали чимало різних пропозицій: і цілковитого скасування такого формування, як Національна гвардія, і скорочення, і підпорядкування тощо. Однак депутат Борис Пономаренко, зокрема, розцінив це обговорення як «розправу над елітою Збройних сил».

Жодний із запропонованих проектів постанов про ухвалення змін і доповнень чи направлення законопроекту на доопрацювання не набрав потрібної кількості голосів. Після перерви депутатам буде запропоновано проголосувати проект постанови щодо скасування Національної гвардії України. Депутати розпочали розгляд проекту постанови ВР України про участь контингенту Збройних сил України у Миротворчих силах ООН у Східній Славонії.

Світлана ПИСАРЕНКО.

Подбаймо про своє майбутнє!

44-ТА СЕСІЯ Генеральної Асамблеї ООН прийняла Конвенцію про права дитини, яку Верховна Рада України ратифікувала два роки тому, а у січні цього року Президент Леонід Кучма підписав указ про створення Національної програми «Діти України».

Нарешті такі питання, як планування сім'ї, охорона здоров'я дітей і матерів, освіта, дотримання прав маленьких громадян, особливо тих, які потрапили у складні життєві ситуації, розв'язуватимуться на державному рівні.

Про важливість цих проблем свідчить, зокрема, соціологічне дослідження, яке в рамках програми провели Міністерство освіти України і центр «Здоров'я». З обстежених понад 60 тисяч дітей та підлітків віком від 6 до 18 років — 36 відсотків мають низький рівень фізичного здоров'я і лише 0,8 відсотка — практично здорові. Затримку у психічному розвитку мають 10 відсотків першокласників загальноосвітніх шкіл. В українських дітей та підлітків значно гірші показники самоконтролю і саморегуляції, ніж у їхніх ровесників в інших державах.

Дослідження показало, що тільки 24,3 відсоткам старшокласників властивий достатній рівень спілкування, лише 7 відсотків випускників відвідують школу із задоволенням. Близько 20 відсотків неповнолітніх в Україні ніде не навчаються і не працюють. В окремих регіонах цей показник сягає п'ятдесяти відсотків!

На прес-конференції з приводу прийняття Національної програми «Діти України» заступник міністра охорони здоров'я Раїса Богатирьова зазначила, що в травні за допомогою німецьких фахівців у Києві відкриється медико-соціальний центр з реабілітації дітей-інвалідів, хворих на церебральний параліч. Крім того, він проводитиме організаційно-методичну роботу в областях і районах, а також забезпечуватиме своїх пацієнтів посильною працею. Між іншим, реабілітаційні центри буде створено і в інших містах: у Львові — навчальний, для дітей з церебральним паралічем, в Одесі — діагностичний, для дітей з вадами слуху та інші. Планується розширити мережу постійно діючих психолого-медико-педагогічних консультацій.

Нещодавно у рамках програми Дитячий фонд України видав збірку документів «Права дитини», а за рік вийде друком правова енциклопедія для малюків і їхніх батьків.

Ольга ГУТВАРЄВА.

Київ.

Освіта

Манерам гарним научаймось...

НЕЩОДАВНО при центральній бібліотеці імені А. Костомарова, що в Радянському районі столиці, відкрилася школа етикету. Заступник керівника цього культурно-просвітницького закладу Ліна Пєскіна погодилася розповісти про завдання та мету школи гарних манер.

—Визнання необхідності психологічного захисту особи в стресових ситуаціях, прагнення до самопізнання, самовдосконалення, дефіцит знань з елементарних правил поведінки і культури спілкування викликають у підростаючого покоління низку найрізноманітніших запитань, — пояснила Ліна Яківна. — Відповіді на них восьмикласникам 27-ї середньої школи двічі на місяць даватимуть спеціалісти в галузі психології та дизайну...

Перше заняття школярів було ознайомчим. Л. Пєскіна запропонувала заповнити анкету, обговорити учбову програму, а на додаток «пограти» в тест «Пізнай себе». І, насамкінець, як в звичайній школі, дітям запропонували виконати домашнє завдання — подумати, якою має бути ділова телефонна розмова.

Заняття, присвячене культурі спілкування, провела психолог бібліотеки Юлія Костюк. Бесіда, яка згодом перетворилася на театралізовану гру, відтворювала ситуації, що виникають при знайомстві, вітанні, прощанні. Оскільки наступне заняття присвячене поведінці в гостях, дітям запропонували подумати вдома над тим, як змоделювати життєву ситуацію: «Дівчина чи хлопець вперше завітали до помешкання свого друга...».

Впродовж одинадцяти учбових годин восьмикласники пізнаватимуть секрети гостинності й «обіднього» етикету, поведінки в гостях, гарних манер нащодень.

Вельми корисними для підлітків будуть дискусії на тему «Таємниці двох...». А підсумкове заняття, як обіцяють педагоги, пройде у формі літературного КВК.

Василь ГАЙДУК.

Київ.

Медицина

Психіатрія — справа ювелірна

В САМОМУ лише Києві 63 тисячі наших співгромадян мають проблеми із психічним здоров'ям (це ті, хто офіційно перебуває на обліку у психіатричних диспансерах). Однак за січневим наказом Міністерства охорони здоров'я цього року працівників психіатричних клінік скорочено: лікарів-психіатрів — на 25 відсотків, медсестер — на 35, решту персоналу — на 45 відсотків. Все це відразу вплинуло на кількість ліжко-місць у медичних закладах такого профілю.

Такі дані наводилися на прес-конференції, організованій Асоціацією психіатрів України. Її тема — «Політика у психіатрії чи психіатрія у політиці» була швидше умовною. Ініціатори мали за мету інше — звернути увагу громадськості на необхідність реформ у вітчизняній психіатрії, які поки що лишаються справою ентузіастів-одинаків. Офіційні відомства, зокрема Міністерство охорони здоров'я, виявляють дивну незворушність.

Нині влаштувати хворого до лікарні практично неможливо. Надто коли його стан характеризується як «межовий», тобто прихований, невизначений. В певні періоди такі люди справляють враження як зовсім здорові, і навіть здатні свідомо приховувати свій недуг. Тоді для хворих єдиний порятунок — їхні родичі, які змушені нести свій хрест — духовний і матеріальний — до останніх днів. Але й тим, кому пощастило потрапити до лікарні (якщо слово «пощастило» тут взагалі доречне), доводиться самотійно, точніше, за допомогою рідних і поодиноких (в основному релігійних) благодійників, діставати ліки, їжу, одяг.

На це звернули увагу організаторів прес-конференції та журналістів активісти «Надії» — громадської організації, створеної родичами психічно хворих. Вони звернулися до розробників закону «Про психіатричну допомогу», який незабаром розгляне Верховна Рада, з проханням внести до тексту документа положення про соціальний захист батьків та піклувальників хворих, які мешкають поза медичними закладами. Представники «Надії» вважають, що законопроект повною мірою захищає права здорових людей від перспективи потрапити до «психушки», але цілковито ігнорує права хворих на нормальне існування, роботу, життя поза ізоляцією.

Асоціація психіатрів своїми силами намагається практично допомогти пацієнтам психіатричних клінік.

Так, за власної ініціативи доктора Семена Глузмана до павловської лікарні два роки тому прийшли добрі люди з київського МП «Касталія» і заходилися навчати пацієнтів... ювелірної майстерності. Зараз 11 чоловік із НПО психічного здоров'я виготовляють чудові керамічні прикраси, працюючи з великим задоволенням і навіть трепетно, і, що не менш важливо, одержуючи за свою працю платню.

У співробітництві з міжнародною організацією «Женевська ініціатива в психіатрії» українська Асоціація психіатрів впроваджує в життя декілька проектів, зокрема, з реабілітації «в'язнів сумління», які пізнали стіни психіатричних лікарень; впровадження в Україні нової міжнародної системи діагностики психічних захворювань, а також нових підходів до медсестринської справи. Займаючись активною видавничою діяльністю, члени Асоціації сподіваються змінити ставлення до психіатрії як серед представників влади, так і в суспільстві в цілому.

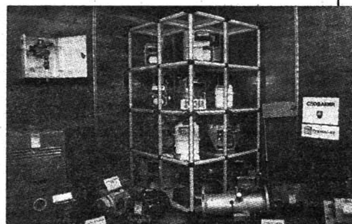
Ганна РОМАНЦОВА.

Фотофакт

Облік за всіх часів облік

Колись популярним був вислів «соціалізм це — контроль та облік». Нині соціалізм наказав довго жити, проте облік залишається важливою державною справою.

З огляду на чергу біля магазину концерну «Укргазифікація», що реалізує різноманітну ресурсозберігаючу техніку — вітчизняну, а також словацьку — українці все-таки нація заощадлива. Великим попитом користуються лічильники холодної та гарячої води, які без зайвого клопоту можна встановити у будь-якій квартирі. Пропонують в магазині водоміри для приватних будинків, а також для промислового застосування. А щодо газових лічильників, то тисячі таких пристроїв вже працюють у квартирах киян і мешканців столичної області.

Анатолій МИХАЙЛОВ. **Фото Володимира РЕПІКА (Укрінформ).**

До ваших послуг

УКРІПИЛИ СТЕЛЮ ДОШКОЮ...

Саме у такий спосіб зробили «ремонт» працівники Луцького ЖЕКу № 7 у квартирі інваліда з дитинства

Дерев'яному житловому будиночку, що по вулиці Рівненській, 121, за словами його мешканки Стефанії Коробчук, близько 80 років. Сорок років тому прийшла вона сюди за невістку. А до цього більше двадцяти років жив у цьому будиночку її покійний нині чоловік. Тут подружжя виростило трьох дітей.

—Ще років тридцять тому обіцяли цей будиночок знести, — розповідала Стефанія Іванівна. — Сорок років приміщення не бачило ремонту, стіни і стеля прогнили. Чиновники все годували обіцянками, і одного разу я поїхала до Москви за правдою, хотіла поскаржитися самому Брежневу, та мене за це мало до в'язниці не влаштували. А тепер уже й руки опустила. Жити залишилося небагато, то вже сяк-так переб'ємося.

Її сусідка, інвалід з дитинства Євгенія Приступа, яка разом з сином мешкає за стіною, ще надії не втратила — збирається за правдою в Київ до Президента. В цьому аварійному будиночку Євгенію Петрівну разом з двома маленькими діточками поселили тимчасово... 17 років тому.

—Казали, що через рік-два дадуть нам квартиру, — із сльозами на очах розповідає. —Будинок не підлягає ремонту, все розвалюється. Коли в нашій кімнаті прогнулася стеля, то з ЖЕКу прийшли майстри і підперли її дошками. А тепер ми із сином боїмося, що вони можуть будь-якої хвилини не витримати й тріснути...

Начальник ЖЕКу № 7 Микола Гарбарчук, до якого я звернувся за роз'ясненням, сказав:

—Цей будинок уже багато років в аварійному стані, ремонту вже не підлягає. Я знаю, що Євгенії Приступі повинні дати нову квартиру, але час новосілля від мене не залежить.

Хотів я поспілкуватися на цю тему з начальником управління міського житлово-комунального господарства Тетяною Семенюк, але кожного разу в телефонній слухавці чув приємний голос секретарки: «Тетяна Миколаївна проводить нараду. Пішла в міськвиконком.»

Я розумію, що керівники міських житлово-комунальних служб — люди зайняті, але невже важко було за багато років знайти годину, аби відвідати згаданий будинок і поцікавитися, як живуть його мешканці? Тим більше, що це входить в їх посадові обов'язки?

Богдан БЕРЕКЕТА.

Волинська область.

Базарний день (24.3)	ЦІНИ НА ОСНОВНІ ПРОДУКТИ ХАРЧУВАННЯ НА РИНКАХ УКРАЇНИ							
	Яловичина	Свинина	Сало	Яйця	Олія	Сметана	Сир жирн.	Картопля
Луцьк	380-400	400-420	330—350	180	170	300-320	140	65
Сімферополь	500-550	550-600	300-350	170-190	180-200	400-450	200-250	100-120
Рівне	250-400	350-400	300	160	160	200-250	180-200	60-70
Чернівці	220-350	350-450	220	160-170	200	280-300	180-200	70-80
Київ, Лук'янівський ринок	550	550	260	160-200	200	350-400	350	80

У номер

● *Київ*

Як залучити японських бізнесменів?

Відбулося перше засідання Комісії з питань економічного співробітництва України з Японією, яке проходило під головуванням віце-прем'єр-міністра Анатолія Кінаха. Крім вивчення можливостей розвитку економічного співробітництва з Токіо, комісія сприяє розширенню контактів між підприємцями обох країн, обміну інформацією, впровадженню високих технологій.

У кінці травня очікується приїзд в Україну делегації представницької японської комісії зі співробітництва з країнами колишнього СРСР.

● *Вашингтон*

Клінтон залишає Америку беззахисною

Спікер палати представників конгресу США Ньют Гінгріч і лідер республіканської більшості сенату Роберт Доул подали на розгляд Капітолію законопроект, що передбачає розгортання до 2003 року системи протиракетної оборони усіх 50 штатів країни. «Зараз у США немає захисту від балістичних ракет, і його не буде, якщо це питання залишиться на розсуд адміністрації Білла Клінтона», — заявив Доул, майбутній суперник нинішнього президента на осінніх виборах.

● *Брюссель*

Не їж, козенятком станеш...

У столиці Бельгії відбулася нарада спеціалістів- ветеринарів, які обговорювали наслідки зараженості британської яловичини бичачим сказом. Як уже повідомлялося, скандал навколо імпортованої з Великобританії великої рогатої худоби виник після того, як декілька чоловік, скуштувавши м'яса, протягом трьох днів померли у лікарнях. Частина європейських країн, перша серед яких була Франція, одразу припинили імпорт яловичини. Але проблеми це не знімає, оскільки поки не знайдено шляхів знищення зараженого м'яса. Європейська комісія пообіцяла, що вживе своїх заходів, вивчивши рекомендації брюссельської наради спеціалістів-ветеринарів.

● *Тайбей*

Лідер партії Гоміньдан переміг

На острові Тайвань пройшли перші загальні, прямі та таємні вибори президента. Досі главу адміністрації обирали Національні збори. Центральною передвиборною темою, звичайно, стали відносини між Тайванем і КНР. За попередніми даними, переміг нинішній президент острова Лі Денхуей, лідер партії Гоміньдан.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

Ще сорок років видавлювати з себе раба?

Рішення про підписання білорусько-російського союзного договору тільки на перший погляд новина, бо всі події у відносинах цих двох країн: від повернення Білорусєю колишніх радянських назви і символік до акуратних, мало не щотижневих гостин білоруського президента у свого московського колеги з неодмінними обіймами і поцілунками, — і повинні були закінчитися саме так, як вони закінчилися.

Треба ж такому збігтися: саме в цей день ввімкнула телевізор, де на одному з каналів ішов телесеріал, цього разу про життя африканців, що довго дебатували, як їм вибороти свободу. Аж поки правитель тієї країни, відчувши загрозу власному трону, підписав усім рабам «вільну». На що мудрий старійшина сказав:

— Боюся дарованої свободи. Завтра всі раби повернуться до своїх хазяїв: голод не тітка...

Далеко це відбувалося від нас, і в такі далекі часи, і з такими, зовсім іншими, але також людьми, а така от співзвучність подіям сучасним, що стає трохи лячно. І, мабуть, не треба обманюватися райдужним настроєм президента Білорусії, який розраховує на спільний бюджет з Росією, а згодом і спільну грошову одиницю, зберігаючи при цьому... державний суверенітет. Як запевняє пан Лукашенко, договір може працювати. Залишається тільки підписати його. І дата відома: 2 квітня. Але місце для інших бажаючих увійти до союзу є. Ну, а якщо всі так бояться назви СРСР, запевняє він, то хай це буде союз суверенних республік. Мовляв, яка різниця?

Але вже в тій самій інформаційній програмі російський прем'єр-міністр Віктор Черномирдін з такою самою райдужною посмішкою застеріг: питання про спільний бюджет не стоїть, а лише про спільні відрахування від обох бюджетів. На що? Найшвидше — на утримання чиновників, які неодмінно з'являться у наднаціональних і наддержавних структурах, передбачених союзним договором. Є «неув'язочки»: попри впевненість Лукашенка, що за договором можна діяти вже з дня підписання, прес-секретар Бориса Єльцина заявив, що він ще потребує доопрацювання...

Мабуть, є над чим замислитися і правникам, і всім нам, що вийшли з СРСР, а особливо ж братам-білорусам. А тимчасом Олександр Лукашенко, повернувшись з Москви, прийняв гостя — голову Ради Федерації Росії Єгора Строєва. Зустріч відбулася за закритими дверима, але журналістам повідомили, що президент Білорусії особливо підкреслив: після підписання союзного договору до нього можуть приєднатися інші держави, заявивши також, що все, що відбувається нині в Росії, дуже важливо для білоруського народу.

Чи не для того, щоб іще раз підкреслити своє вірнопідданство?

Валентина ПИСАНСЬКА.

Китайців не лякає робота. І в Україні теж

За два дні до Києва прибуде Голова Постійного Комітету Всекитайських зборів народних представників Цяо Ши. Фактично, це друга людина в Китайській Народній Республіці, тому його візиту Україна надає великого значення. І саме звідси глава китайського парламенту розпочне своє зарубіжне турне. Далі заплановано його візити до Росії, Канади, Греції і, можливо, на Кубу.

Цяо Ши відвідає Київ на запрошення Голови Верховної Ради Олександра Мороза. Експерти відзначають приязні, ділові відносини парламентів двох країн.

Про українсько-китайські відносини кореспондент «ГУ» Надія БЕДРИЧУК веде бесіду з Надзвичайним і Повноважним Послом КНР в Україні Пань ЧЖАНЬЛІНЕМ.

— Пане посол, розкажіть, будь ласка, про мету цього візиту?

— Голова Постійного Комітету ВЗНП хоче обговорити перспективи нашого співробітництва: мова йтиме і про відвідини Китаю заступником Голови Верховної Ради Олегом Дьоміним, і членами міжпарламентської групи «Україна—Китай». До речі, у нас теж створено таку групу — народних представників «Китай—Україна».

Крім того, для парламентаріїв наших країн буде важливо обмінятися поглядами щодо співробітництва на міжнародній арені в контексті останніх подій у світі.

— І, зокрема, про ситуацію в Тайванській протоці...

— Українські журналісти, буває, користуються необ'єктивною інформацією зарубіжних агентств, тому читачі мають досить викривлене уявлення про події в Тайванській протоці. Нині там проходять звичайні військові навчання китайської армії з метою підвищення її боєготовності.

А щодо Тайбея, наша позиція залишається незмінна: ми завжди захищали свій суверенітет, територіальну цілісність і не дозволяли нікому ділити на частини китайську державу. Навіть супердержави не повинні втручатися в наші відносини з Тайванем, тобто у внутрішні справи КНР.

— Але крім політики, де так багато суперечностей, у вас є один чинник, де світ одностайний у його оцінках: «китайське диво». До речі, його секрет, здається, ніхто не в змозі розгадати...

— Але від нього політику неможливо відділити, бо головне тут — реально оцінювати можливості своєї країни. Колись ми дуже поспішали, хотіли стрибнути в далеке прийдешнє. І помилилися. У величезному Китаї всі люди, незалежно від того, як працювали, одержували однаково мало. Так було, поки ми не припинили сперечатися про соціалізм і капіталізм. Я знаю, що багато хто в Україні нині відхрещується від самого слова «соціалізм». Але справа не в «- ізмі». Все, що розвиває економіку країни, поліпшує життя людей — це соціалізм. Тобто правильна соціальна політика уряду, до чого прагнуть у всьому світі.

— А як розвивається економічне співробітництво наших країн?

— Уже зареєстровано 59 спільних підприємств і 7 представництв великих компаній. Спочатку в Києві приїздили тільки дрібні та середні фірми: маленький човен легше повертається. Але ми вже пройшли цей етап: в Україні уже хочуть працювати китайські державні підприємства. Ми купуємо у вас мінеральні добрива, метал, дизельні двигуни, трансформатори. А ви везете із КНР сировину для хімічної і металургійної промисловості, одяг, взуття.

Добре й те, що співробітництво розвивається не лише між столицями, але й між окремими регіонами.

— Так, ваші товари буквально заполонили наш ринок. І не тільки наш.

— Китайські товари дуже дешеві. Вони — для людей з низьким і середнім достатком. Але вони й достатньо добротні, щоб на них був попит.

— Скажіть, а може запорука успіху китайських реформ у вашій легендарній працьовитості?

— Справді, китайці вміють працювати. Наприклад, тільки торік у державних установах запровадили два вихідних.

Працелюбність — це скоріше необхідність, ніж звичка. У минулому китайці жили в дуже суворих умовах, доводилося постійно працювати. На півдні щороку збирають два-три врожаї рису. В селі, де я виріс, ми іноді не спали ночами, працюючи на рисових плантаціях.

Чому ми працюємо без відпочинку? Бо хочемо краще жити...

На знімку: Надзвичайний і Повноважний Посол КНР в Україні Пань Чжаньлінь.

200 : 3 на нашу користь

Під час офіційного візиту в Україну Прем'єр-міністра Ліванської Республіки Рафіка Харірі кореспондент «ГУ» взяв інтерв'ю у Тимчасового Повіреного радника-посланника нашої держави у цій країні Віталія ШИБКА.

— Ліванська Республіка визнала незалежність України ще 1992 року. Але за браком приміщення посольство України офіційно почало там працювати з серпня 1995 року.

— Україна співробітничає з Ліваном?

— Коли я розповідаю, мені часом не вірять. Але факт: експорт України становить більш як 200 мільйонів, а імпорт — 3 мільйони доларів. Ліван закуповує у нас метал, цемент, граніт та інші будівельні матеріали, потрібні для відбудови зруйнованих війною об'єктів. І якщо б усе це було на цивілізованій основі, то Україна могла б продавати товар за світовими цінами.

— І що для цього потрібно?

— Офіційний візит Прем'єр-міністра Ліванської Республіки Рафіка Харірі — відомого на Близькому Сході політика і підприємця, мультимільярдера — має сприяти налагодженню відносин. Оскільки під час візиту підписано угоди про торговельне та економічне співробітництво, а також про взаємний захист інвестицій, для економічного співробітництва буде створено правову основу.

Слід ураховувати також, що в Лівані проживають майже три тисячі жінок з України, одружених з ліванцями, котрі навчалися в нашій країні. Тож слід подбати і про розвиток культурних зв'язків.

Інтерв'ю взяв Василь ТУГЛУК.

У ролі лідера

Нещодавно Вірменію відвідав генеральний директор Міжнародного валютного фонду (МВФ) Мішель Камдесю, повідомляє «Іпринда-Подія».

М. Камдесю висловив задоволення наданим нещодавно МВФ Вірменії кредитом у обсязі 150 млн доларів. Цим кредитом фонд підтримує програму перспективних широкомасштабних законодавчих і правових реформ у Вірменії. Камдесю зазначив, що даний кредит становить собою виняткове явище — Вірменія отримала його в обсязі 150 відсотків від належної їй квоти. За його словами, це обумовлено високим авторитетом країни в усьому світі та здійснюваною нею політикою перетворень.

— Вірменія відіграє провідну роль серед колишніх радянських республік, які зараз перебувають на перехідному етапі, — сказав М.Камдесю. — 1991-го року Вірменія перша серед цих республік здійснила приватизацію землі, 1995-го парламент ухвалив закон про нерухомість. Законодавчі реформи, що їх провадить країна, можуть слугувати прикладом для багатьох держав.

ДЕРЖАВА І ПРАВО

6 стор. У справах проведення реформ ми постійно із відставанням у два-три роки мало не сліпо копіювали російський досвід реформування
Жорстке слово «ні» нам треба сказати раніше

7 стор. *Чи потрібні нам ринок й оренда земель?*

8 стор. *Контррозвідка проти криміналу*

10 стор. Невже люди, котрі заклали норму, згідно з якою можна безмитно ввозити в Україну практично всі товари, не розуміли, що роблять?
Яскрава обгортка залежалого імпорту

11 стор. *Люди ще вірять, сподіваються...*
Листи до Верховної Ради України

12 стор. *Не вихлюпнути з водою і саму дитину*

У ПРЕЗИДІЇ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

22 березня відбулося позачергове засідання Президії Верховної Ради України, на якому обговорено питання про організацію попереднього розгляду проекту Конституції України.

Більшістю голосів (5 утрималося, проти — немає) прийнято відповідну постанову. В ній говориться:

«У зв'язку з передачею Комісією з опрацювання проекту Конституції України (Конституційною комісією) на розгляд Верховної Ради України проекту нової Конституції України разом із зауваженнями і пропозиціями членів Конституційної комісії та відповідно до регламенту Верховної Ради України Президія Верховної Ради України **постановляє:**

1. Секретаріату Верховної Ради України відповідно до статті 6.2.10 регламенту до 23 березня 1996 року надіслати проект Конституції України разом із зауваженнями і пропозиціями членів Конституційної комісії суб'єктам права законодавчої ініціативи, визначеним у статті 15 Конституційного договору між Верховною Радою України та Президентом України, і депутатським групам (фракціям) у Верховній Раді України.

2. Визначити з урахуванням компетенції постійних комісій головними комісіями по опрацюванню проекту Конституції України постійні комісії Верховної Ради України з питань правової політики і судово-правової реформи, з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування та з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин.

Зазначеним постійним комісіям Верховної Ради України на їх спільному засіданні разом з постійною Комісією з питань бюджету відповідно до статті 6.3.1 регламенту підготувати висновки щодо включення до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України питання про проект Конституції України, висновки про порядок організації підготовки даного проекту до першого читання та про фінансове обгрунтування і забезпечення проекту Конституції України та подати узгоджений висновок на розгляд Президії Верховної Ради України до 26 березня 1996 року.

3. Постійним комісіям Верховної Ради України до 25 березня 1996 року подати головним комісіям, зазначеним у пункті 2 цієї Постанови, висновки відповідно до вимог частини 1 статті 6.3.1 та частини 2 статті 6.3.3 Регламенту Верховної Ради України.

При цьому встановити, що висновки щодо інших проектів Конституції України, внесених на розгляд Верховної Ради України, відповідно до частини 4 статті 6.3.3 та з урахуванням вимог частини 1 статті 6.2.13 регламенту подаються головними комісіями після включення питання про проект Конституції України до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України.»

Вів засідання Президії Голова Верховної Ради України Олександр Мороз.

***

23 березня відбулося чергове засідання Президії Верховної Ради України, на якому розглянуто понад 20 питань законотворчого характеру.

Зокрема, вирішено внести на розгляд сесії Верховної Ради цілий ряд проектів законів і постанов, поданих Кабінетом Міністрів та постійними комісіями. Серед них — законопроекти про внесення змін і доповнень до статті 4 Закону «Про підприємництво», про внесення змін до Декрету Кабінету Міністрів «Про державне мито», сім законопроектів про ратифікацію угод, в тому числі про забезпечення населення засобами, вакцинами та іншими імунобіологічними препаратами, виробами медичного призначення та медичної техніки, що виробляються на території держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав, Договору про дружбу і співробітництво між Україною та Італійською Республікою та інші.

Деякі проекти документів викликали гостру дискусію. В першу чергу це стосується двох проектів постанов щодо припинення повноважень Конституційної комісії, внесених в порядку законодавчої ініціативи народними депутатами Миколою Карнаухом та Юрієм Буздуганом. Як зазначив керівник депутатської групи «Реформи» Сергій Соболєв, це питання, як йому здається, підготовлено в адміністрації Президента, щоб використати ці аргументи для винесення проекту Конституції на референдум. Підтримки більшості членів Президії проекти на знайшли.

Це ж стосується і наступного питання, а саме — розгляду проекту постанови про юридичну силу для України результатів референдуму СРСР 17 березня 1991 року та Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 року по питанню збереження Союзу РСР.

Президія прийняла рішення провести у квітні парламентські слухання щодо десятої річниці Чорнобильської катастрофи.

Вів засідання Президії Голова Верховної Ради України Олександр Мороз.

Прес-служба Верховної Ради України.

Думки з приводу

Ніщо не минає безслідно

МИНУЛИЙ сесійний тиждень характеризувався бурхливим емоційним початком. Дуже багато словесних списів було зламано з приводу процедури представлення проекту Основного Закону нашої держави Верховній Раді.

З проханням прокоментувати ці події оглядач «ГУ» звернувся до народних депутатів.

Щоб не було соромно перед нащадками

Олександр ШАНДРЮК, народний депутат України, заступник голови Української республіканської партії:

— Презентація проекту Конституції в парламенті — визначна, неординарна подія в житті нашої держави. І те, що нам, з одного боку, вдалося досягти, щоб організація цієї акції відповідала її значенню, а з другого — застрахуватися, щоб деякі сили не спровокували прийняття похапцем цього важливого для держави, епохального документа, — це позитивний момент. Я вважаю, можна пишатися тим, що державницькі сили у Верховній Раді витримали напругу боротьби і домоглися саме такого представлення проекту Основного Закону. Врешті депутати отримали змогу серйозно підготуватися до його обговорення, бо — це моя принципова позиція — приймати «кота в мішку», тим більше, коли цей «кіт» називається Конституцією Української держави, не мали морального права ні під чиїм тиском.

Я серйозно його вивчатиму, оскільки до проекту, який підготувала робоча група, провід нашої партії висловлював серйозні застереження. Отож простежимо, як враховані наші зауваження, і лише тоді будемо визначатися щодо своєї позиції як у стінах парламенту, так і за його межами.

Ми — велика європейська держава, яка має свої етапи розвитку. Ми мусимо йти своїм шляхом, робити державницьку справу серйозно, щоб не було соромно ані перед нинішніми поколіннями українців, ані перед нашими нащадками.

«В борьбе за это»...

Олександр КАРПОВ, народний депутат України, член політвиконкому і політради Народно-демократичної партії України:

— Протягом двох днів на початку тижня усі мали можливість спостерігати процес, який називається політичним протистоянням і характерний для Верховної Ради, коли реальна проблема, її суть фактично з поля зору відкидалися, а стояли (скажемо так, згадуючи відомий анекдот) на смерть «в борьбе за это». А відповіді на запитання «за що?» у тих, що стояли, не було. Але стояли. Це — з одного боку.

А з другого, як я розумію, була нормальна процедурна позиція і підхід. Підготовлений Конституційною комісією проект найвищого державного закону треба було тут представити і приймати. Сподіваюся, усі звернули увагу, з приводу чого велася боротьба. Здавалося б, несуттєво, чи на пленарному засіданні, чи на засіданні комісій, чи ще в якомусь режимі, але, вибачте, є певний рівень: коли ви ідете на свято, то не надягаєте спортивний костюм. Коли представляється проект найвищого державного закону, з точки зору організаційної, приймати його на засіданні комісій, за ієрархією цінностей Верховної Ради, є нижчим рівнем щодо чи то спеціального, чи то пленарного засідання парламенту.

Але саме це й спостерігалося в сесійному залі. Це — принципова позиція «в борьбе за это»: ніхто нею не хотів поступитися. Бо, від цього відштовхуючись, виходять на позицію: «взагалі не приймати», знизити до рівня невідомо якого. Можна по-різному ставитися до проекту Конституції — і справді, там є протиріччя і проблеми, які треба напрацьовувати і відпрацьовувати. Але стояти стіною саме так означає одне: що ми (тобто ті, хто стояв на цій позиції) взагалі не хочемо, щоб Конституція України як незалежної, суверенної, демократичної, правової держави була прийнята. Оце — головне питання, головний принцип, навколо якого велась боротьба. І ті, хто стояв на позиції «никогда не поступаться принципами», яскраво продемонстрували її в цьому залі. І я щиро радий, що був знайдений вихід з цієї ситуації, що відбулося представлення серйозне, яке відповідає рівневі документа, що обговорювався.

Є основа для подальшої роботи

Петро КУЗНЄЦОВ, народний депутат України, фракція «Комуністи України — за соціальну справедливість і народовладдя»:

— Хочу підкреслити: дуже важливо, що проект Конституції внесено у Верховну Раду — є основа для подальшої роботи. Природно, проект комусь подобається, комусь не подобається. Але (я розмовляв з багатьма депутатами, а вони висловлюють волю своїх виборців) кожен з нас хоче прийняти справді демократичну Конституцію. Це — дуже важливо. Нарешті проект Конституції внесений, отже, ми над ним будемо працювати. Це — по-перше.

Що ж стосується попереднього дня роботи сесії, то особисто мене найбільше порадувало те, що ми не встряглі у сварки і обговорення з приводу рішення Державної думи Росії щодо денонсації Біловезької угоди. Україна продемонструвала свою індиферентність щодо цього рішення і добре, що не відбулося великої бійки. І це — нормально. Бо не сталося дискредитації ні лівих, ні правих — нікого. Це, я вважаю, було розумне рішення.

Отож, на мою думку, ці дві події найбільш знаменні в роботі Верховної Ради минулого тижня.

Записав **Володимир КОРОЛЮК.**

ЖОРСТКЕ СЛОВО «НІ» ТРЕБА СКАЗАТИ РАНІШЕ

У ТУГИЙ, намертво переплетений вузол затяглися численні нерозв'язані соціально-політичні та економічні проблеми в державі. Становище дедалі більше поглиблюється нагромадженням критичної маси загальної втоми населення не так від реалізації реформ, як від тривалої паузи під час їх проведення.

Розгубленість властей у надзвичайно складній і напруженій обстановці та чвари і суперечності, що знову загострилися й не залишилися непоміченими, у вищих ешелонах державної влади мимоволі наводять на думку: чи туди ми йдемо або, принаймні, чи так ми йдемо?

Якщо залишити вузькопартійні, вузьковідомчі, вузькопланові інтереси й підійти до проблеми з позиції вищих інтересів держави й народу, відповідь треба давати чітку й конкретну, позбавлену можливого двоїстого тлумачення, з чіткою розстановкою всіх акцентів. Тільки це може врятувати як нинішню ситуацію, так і, головне, зберегти перспективу. Хоч би яка гірка була правда, та її слід сказати. А суть її полягає в тому, що та рожева мрія та надія, що запаморочила голову, на блискавичний бліцкриг, швидкий перехід до ринку, миттєвий злет до західних стандартів життя луснула, як мильна бульбашка. Шлях цей виявився досить тяжким, архіскладним і, головне, досить тривалим, що вимірюється не роками, а десятиріччями. І не тому, що ми такі нерозторопні недотепи.

На жаль, те, що можна було блискуче спресувати у програмах, на папері, у житті розтягується на досить тривалий історичний період, що його не стиснути, не обминути просто неможливо. Передусім, ідеться про болюче ламання, найскладнішу трансформацію стереотипів суспільної свідомості, що складаються десятиріччями, генетично запрограмованих в способі мислення мільйонів громадян.

Аж ніяк не ставлячи під сумнів стратегічні орієнтири — побудову в Україні суспільства із змішаною ринковою економікою, де на рівних конкурентних засадах розвиватиметься і державна, і кооперативна, і акціонерна, і приватна форми власності, які однаковою мірою будуть захищені законом, де головною функцією держави буде не примушувати когось щось робити, бо це не її прерогатива, а не заважати конкретній людині займатися тим, чим їй насамперед економічно вигідно з урахуванням її реальних і потенційних фізичних, інтелектуальних та творчих можливостей у рамках наявного правового поля. Держава, навпаки, має вдосконалювати законодавчу базу в бік розширення можливостей максимальної реалізації кожної людини як особистості.

Та все це, я ще раз підкреслюю, стратегічна мета в далекій перспективі, яка сьогодні багатьом здається досить хиткою. Причина цього — великі похибки й прорахунки, передусім у тактиці та засобах реалізації цієї стратегії. У зв'язку з цим у повен зріст стало питання про їхню серйозну корекцію. Причому, щоб урятувати як нинішню ситуацію, так і, головне, не загубити перспективи, цей коригуючий хід має бути, як кажуть шахісти, зроблено в темпі й негайно.

Узяти, приміром, приватизацію, де сьогодні склалася в буквальному розумінні слова найпарадоксальніша ситуація, коли показники ефективності роботи приватизованих підприємств стали значно гірші, аніж державні. Постає питання — чому? Начебто процес іде в потрібному напрямі, а ефект у загальній масі маємо діаметрально протилежний. Перша причина досить проста. Це відсутність розвиненої ринкової інфраструктури в країні. Коли підприємство свій внутрішній зміст змінило, а навколишнє середовище залишилося таким, як і раніше, не адекватним його новому стану. Та є й більш глибинні мотиви, що потребують надзвичайно серйозного аналізу.

Проводячи приватизацію, ми мали на меті насамперед відродити клас справжніх господарів на виробництві, на землі, які мали б замінити нерозторопну державу. В цивілізованих західних країнах це насправді так і відбувається. А у нас побічний ефект вийшов цілком інший.

ТОБТО приватизація поки що призводить лише до появи класу власників, та й те з різними, якщо не сказати діаметрально протилежними, інтересами, а не господарів.

А це, як кажуть в Одесі, дві великі різниці. Причому, якщо приватизація в більш-менш паралельному режимі супроводжувалася появою власників, то процес зародження справжніх господарів перебуває поблизу стартової позначки.

Отримавши приватизаційний сертифікат і обмінявши його на акцію промислового підприємства, людина формально стає начебто співвласником частини майна, але не господарем, бо від неї практично на підприємстві нічого не залежить. Або, наприклад, одним розчерком пера Президента можна колгоспну землю роздати всім порівну і вмить зробити селян власниками землі. Але це аж ніяк не означає, що вони враз усі стануть справжніми господарями на землі. Хто був ледащо, неробою і п'яницею в колгоспі, той і отриману у приватну власність землю або вкрай занедбає, або проп'є першому стрічному. Ілюзій щодо цього ні в кого не повинно бути жодних.

Але це все й закономірно. Цивілізованого підприємця, дбайливого господаря треба буде ще виховати. А для цього потрібен тривалий історичний період, що є наслідком більш як півстолітнього розвитку економіки, яка базується виняткова на загальнодержавній власності на засоби виробництва. Адже генетично було вивітрено в кількох поколіннях дух і цивілізованого підприємництва, і цивілізованого бізнесу, і по-справжньому господарського ставлення до справи.

І ось тепер, на догоду тим чи тим теоретичним постулатам і певним зобов'язанням перед Заходом, ми, форсуючи приватизацію, немов на конвеєрі, плодимо власників, багато хто з яких навіть за своїми внутрішніми потенціальними можливостями ніколи не зможе стати справжнім господарем. Як результат — завод, що потрапив до рук нікчемних власників, стає ще більш нічийний і некерований, аніж тоді, коли він був державним підприємством. У кінцевому підсумку це вимальовується в украй негативній оцінці ефективності роботи даного господарського об'єкта.

Усе це потребує радикального перегляду програми приватизації в Україні, її основних критеріїв і підходів. Гадаю, що головною оцінкою політики приватизації мають стати не її прискорені темпи та кількісні параметри, а якісні характеристики нового менеджменту приватизовуваних підприємств, що дає змогу вивести показник ефективності їхньої роботи на цілком інший, вищий рівень.

Друга корекція тактики реформування пов'язана з роллю держави в економіці.

МАБУТЬ, всім нам, і Президентові, і Кабінету міністрів, і Верховній Раді, треба набратися мужності й чесно заявити, що нав'язана зовні теза про те, що чим менше держави буде в економіці, тим краще, стосовно катастрофічної кризової ситуації у нашій країні глибоко хибна.

Сьогодні держава в буквальному розумінні слова тікає з економіки, не оглядаючись, з надією на те, що в неї за спиною без її втручання все само по собі владнається, приватизується, акціонується, збалансується і т.ін. Але, як свідчить ситуація в країні, все це блеф.

За цілковитого усунення держави від процесів регулювання економіки (я не беру майбутню перспективну модель державного устрою), сьогодні в перехідний період під час найважчої системної кризи в країні можливі лише два, на жаль, невтішні, варіанти: або все буде зруйновано вщент, або буде розкрадено. Третього, як то кажуть, не дано.

Отож сьогодні треба і Президентові, і урядові, і парламенту задля вищих державних інтересів відкинути, насамперед, усі політичні й особисті амбіції, не думаючи, що ми наступаємо на горло ринковій пісні, запровадити елементи державного регулювання економіки.

Донині у спробах проведення реформ ми постійно з певним часовим лагом і з відставанням у два-три роки мало не сліпо копіювали російський досвід реформування економіки. Давайте-но наберемося мужності і хоча б раз зіграємо на випередження і перші запровадимо механізм державного регулювання. Гадаю, Росії цього також не уникнути. Для неї це питання лише часу.

У контексті сказаного слід усім владним структурам сильно стрепенутися, вийти із стану розгубленості та пасивного споглядання розвалу, що триває, і, гранично мобілізувавшись, спробувати взяти ситуацію в країні під контроль. Перше, з чого слід почати, — поновити управління державним сектором економіки, щоб максимально виключити ті кримінальні рецидиви, що процвітають на держпідприємствах. Тоді як велетні індустрії простоюють, люди місяцями не отримують зарплати, до цих підприємств, наче п'явки, присмокталися різні малі підприємства, фірми, через які колосальні державні кошти перекачують у тіньовий бізнес. І всі начебто це бачать. І всі начебто про це знають. Але ніяких дієвих заходів, спрямованих на рішуче припинення цих кримінальних явищ, ніхто не вживає.

Третя корекція в тактиці проведення реформ — повернення до жорсткої системи пріоритетів в економіці. Задля об'єктивності слід зазначити (якщо скористатися термінологією минулих років), що в програмі уряду великими мазками позначено пріоритетні напрями за відсутності, щоправда, конкретних фінансово-кредитних механізмів; що забезпечують їх реалізацію. Та цього мало. Треба, образно кажучи, перебрати кожне підприємство, детально проаналізувати його стан і визначитися на перспективу: кого слід підтримати, а кому сказати — нехай сподівається тільки на самого себе. Інакше кажучи, комусь треба буде сказати щодо надання фінансово-кредитної підтримки — так, а комусь — ні. Причому, жорстке слово «ні» треба буде сказати раніше, ніж сказати «так». Це дуже непопулярне рішення слід приймати швидко і водночас дуже зважено на основі глибокого аналізу ситуації, що склалася, і, головне, з урахуванням перспективи.

Резюмуючи все вищевикладене, можна сказати, що, справді, сьогодні в Україні і з об'єктивних, і з суб'єктивних причин склалась украй складна, вкрай важка, та не безнадійна ситуація. Промінь надії є. Зараз усе залежить тільки від влади: і Президента, і Кабінету міністрів, і Верховної Ради. Від їх бажання й прагнення, попри різні політичні й партійні позиції окремих політиків, у всіх гілках влади об'єднатися в головному — в бажанні зробити Україну могутньою процвітаю державою.

Лише тоді, демонструючи єднання та взаєморозуміння всіх гілок влади на головному напрямі, можна буде сподіватися на підтримку і розуміння народу. А це вже буде ключ до успіху.

Михайло ЧЕЧЕТОВ,
народний депутат України, заступник голови Комісії Верховної Ради України з питань економічної політики та управління народним господарством.

Нова Конституція: крок вперед — два назад?

Такого висновку доходять об'єктивні фахівці

Прес-служба Верховної Ради України оголосила про намір провести серію прес-конференцій для з'ясування ставлення різних політичних партій та угруповань, представлених у Верховній Раді, до проекту нової Конституції. І, напевне, цілком виправданим було започаткувати такий широкий обмін думками зустріччю з фахівцями Інституту держави і права НАН України ім.Корецького. З представниками преси зустрілися доктори юридичних наук Віктор Федорович Погорілко, Василь Федорович Сіренко, Лідія Тарасівна Кравченко. Ведучий Ю. Колінько представив їх як об'єктивних, політично незаангажованих фахівців. То якої ж думки вони про нову Конституцію?

Оцінки і висновки В. Погорілка були вельми обережними й обтічними. Так він зауважив, що Конституція завжди є продуктом і проявом розстановки соціальних та політичних сил у країні. Оскільки ж наше нинішнє суспільство далеко не однорідне, то й сприйняття Конституції — неоднозначне.

Відносно нинішнього проекту Основного Закону, сказав далі В. Погорілко, то, на його погляд, це високопрофесіональний документ, який значною мірою акумулює досягнення світової конституційної думки, певною мірою відповідає сучасному рівневі суспільних відносин у країні. Але остаточно він буде оцінюватися за тим, як діятиме і сприйматиметься різними верствами населення.

Візитною карткою кожної Конституції є система прав, свобод і гарантій, закріплених нею, наголосив В. Погорілко. Нинішній проект більш детально виписує права на власність, можливість займатися підприємницькою діяльністю тощо. Зате права на освіту, працю, одержання житла та ряд інших визначені якось побіжно. Отже, порівняно з попередньою Конституцією це — крок назад.

Центральними є положення щодо організації державної влади і місцевого самоврядування. Зокрема, закріплено інститут президентства, Конституційного суду, двопалатного парламенту тощо. Однак ставлення до них також неоднозначне, зауважив В. Погорілко. Надбанням він назвав інститут місцевого самоврядування. Хоч ряд питань викличе дискусію, в ході якої і буде остаточно відпрацьовано цей непересічний документ.

В. Сіренко розглянув проект нової Конституції, виходячи з тези про українську національну ідею. Її, сказав Василь Федорович, треба розуміти як концепцію захисту інтересів громадян України за умов енергетичної та сировинної кризи у світовому господарстві. Чи забезпечує поданий проект належний захист ось такої національної ідеї? На жаль, ні. Це видно, зокрема, з розділу про соціальні права. Вони, наголосив учений, декларуються, але не гарантуються: ні щодо надання роботи, ні житла, ні навчання або лікування тощо. Тому з точки зору національної ідеї даний проект Конституції є згубним для громадян України. Бо не забезпечує реалізації елементарних людських потреб.

Різко негативно В. Сіренко поставився до такого нововведення, як двопалатний парламент. Ця норма вигідна лише чиновництву, бюрократові, щоб проводити ті закони, які вигідні лише їм. Якщо ж говорити про захист інтересів народу через демократичні інституції, то всі переваги — на боці однопалатного парламенту.

Ідея двопалатного парламенту, констатував В. Сіренко, віддаляє нас від республіки демократичної і наближає до влади деспотичної. Або ж олігархічної, тобто влади групи осіб. У цьому плані відразу пригадується таке поняття, як «президентська команда», що нині вживається досить часто...

Кілька цікавих думок висловила Лідія Кравченко. Зокрема, на ряді фактів вона довела, що президентська адміністрація — це та штучна інстанція, яка створює згубний розрив між народом і його обранцями — народними депутатами. Що лише на шкоду і народові, і державі.

Вона різко негативно оцінила ідею прийняття Конституції референдумом. Це буде фальсифікацією народного волевиявлення, що й довів сумний досвід Росії.

Учасники зустрічі відповіли на ряд запитань журналістів. За визначенням фахівців, проект нової Конституції варто оцінити за відомою формулою: крок вперед — два назад у процесі демократизації нашого суспільства.

Іван ДМИТРЕНКО.

ЧИ ПОТРІБНІ НАМ РИНОК І ОРЕНДА ЗЕМЕЛЬ?

КОЖНА країна має свою драматичну історію земельних відносин: від свавільного володіння землею і закріпаченим працівником до вільної праці селянина на своїй землі.

У віковічній боротьбі інтересів працівника і землевласника виникла оренда землі як засіб стягнення землевласником прибуткової вартості уже з вільного працівника, пов'язана із складними суперечностями і у сфері власності, і у сфері розподілу наслідків праці.

Земельна рента як засіб стягнення прибутку власником землі завжди була і є економічним тягарем для хлібороба і фактором подорожчання сільгосппродукції та продовольства для населення. У Сполучених Штатах Америки орендна плата за землю становить до 10 відсотків її ринкової вартості, що дорівнює 250—500 доларів за гектар, а орендні платежі в цілому у державі становлять понад 7 мільярдів доларів. У Канаді, де орендна плата за землю традиційно сплачується часткою врожаю, орендатор розраховується з власником землі 35—50 відсотками вирощеного врожаю.

Таке навантаження на виробника, на ціни сільгосппродукції і продовольства є важелем постійної соціальної напруги між землевласниками і сільгоспвиробниками і предметом сільськогосподарського виробництва державою навіть в умовах на порядок вищого, ніж в Україні, технічного і технологічного рівня.

Тому орендне право розвинених країн передбачає поступове перетворення фермерів-орендаторів на власників землі, звільнення їх від сплати земельної ренти і зменшення державних витрат на дотації на сільгосппродукцію.

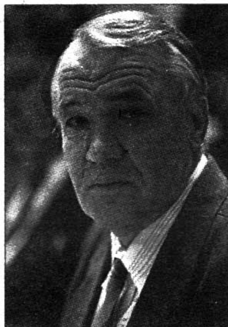
Французьке законодавство щодо цього обмежується орендною платою до однієї третини врожаю. Орендні відносини в Англії регулюються актом 1977 року про орендні платежі, за яким планується поступове перетворення фермерів-орендаторів на власників. Вважається, що за рахунок регульованої орендної плати фермер має не лише покривати традиційні витрати з оренди, а й одночасно мати можливість викупу землі протягом 60 років.

У країнах Європейського Співтовариства частина землі, яка належить виробникові (фермеру), становить вже понад 65 відсотків, а на оренду відповідно припадає 35 відсотків. Деформування орендного права спрямовується на надання можливостей викупу орендованих земель виробниками, зняття з них тягаря земельної ренти приватного власника і здешевлення сільськогосподарської продукції і продовольства.

В той же час світовий досвід має класичні приклади, коли земельні відносини історично склалися не на приватній власності, а на основі державної власності на землю і на оренді державної землі.

Ізраїль має дуже розвинену наукоємну сільськогосподарську галузь, засновану на державній власності на землю і на оренді державної землі. На основі колективної оренди державної землі в цій країні сформовано оптимальні форми колективного господарювання, які забезпечують найвищу продуктивність і ефективність всіх галузей сільськогосподарського виробництва. У найкладніший молочний галузі, наприклад, продуктивність корів досягає 8000 кілограмів молока, а за середньоєвропейськими показниками — 4600 кілограмів.

Значна кількість земель сільськогосподарського призначення належить до державної власності у Швеції і Нідерландах, де теж впроваджено ефективну систему оренди державних земель.

Існують і специфічні системи у земельних відносинах, які вдало впроваджувалися на реформаторському рівні. Прикладом цього є оренда державних земель у Китайській Народній Республіці, де, починаючи з 1985 року, проводилось реформування земельних відносин до ринкових умов не роздержавленням землі, а впровадженням оренди державних земель, сімейного підряду і державного контракту з заготівлі основних видів сільськогосподарської продукції. Ця система в умовах Китаю довела свою високу ефективність і розумно вдосконалюється.

УКРАЇНА мала на початку економічних реформ державну власність на землю і земельні відносини, вільні від оренди приватних земель і соціальних суперечностей між приватним землевласником і виробником.

Колективне господарювання на переданій у користування державній землі було тим надбанням сільського господарства України, на основі якого агропромисловий комплекс розвивався як крупнотехнологічна галузь, здатна ефективно виробляти сільськогосподарську продукцію і забезпечувати населення дешевим продовольством.

На жаль, реформи щодо трансформування сільського господарства України за умови ринкової економіки, які здійснюються за Програмою Президента, спрямовані на роздержавлення і сертифікатний продаж земель сільськогосподарського призначення. Наміри відкрити сертифікатний продаж земель в Україні викликають незгоду, протистояння і розгубленість сільгоспвиробників. Ці процеси в умовах загальної економічної кризи й руйнування ринку сільгосппродукції непослідовною політикою уряду з комерціалізації аграрного ринку у відповідності з Програмою Президента призвели до катастрофічного спаду виробництва, яке у 1995 році, порівняно з 1990 роком, становило щодо зерна — 34 відсотки, цукрових буряків — 56, м'яса — 49, молока — 75 тощо.

Такі наслідки непродуманих реформ свідчать не лише про недоцільність, а й про згубність безвідповідальної політики уряду. Наміри щодо сертифікатного продажу земель сільськогосподарського призначення і оренди приватних земель, закладені у Програмі і указах Президента, а також у Національній програмі уряду з розвитку сільськогосподарського виробництва, призведуть не лише до остаточного руйнування крупнотехнологічного сільського господарства України і його переваг, а й до роздріблення господарських комплексів і знищення їхнього виробничого потенціалу; скупівлі земельних сертифікатів власниками, не пов'язаними з працею на землі, з чим ніколи не погодяться селяни; чергового обвального зростання цін на продовольство, появи в ціноутворенні орендної плати за приватну землю, яке за прогнозними розрахунками досягне 10 трильйонів доларів.

Політика вдосконалення виробничих, майнових і земельних відносин в Україні має грунтуватися на засадах становлення і розвитку кооперативних відносин працівників—власників майна і землі у колективних сільськогосподарських підприємствах. Колективне сільськогосподарське підприємство як модель господарювання на сучасному етапі реформ в Україні є талановитим відкриттям науковців і практиків. Це — найефективніший напрям розвитку кооперативних, виробничих, майнових і земельних відносин на селі. Формування економічних відносин у колективних сільськогосподарських підприємствах на основі трудових, майнових і земельних прав, це — напрям створення реального власника у сільськогосподарському виробництві у вигляді кооперативного об'єднання працівників-власників, який ще не визначений в Україні.

Впровадження таких кооперативних принципів об'єднання у колективні сільськогосподарські підприємства, як добровільність членства, самоуправління, самофінансування, матеріальна відповідальність, створення спільних фондів, розподіл доходу на вкладену працю в частину прибутку на майнову і земельну власність, вирішує проблеми підвищення ефективності використання землі, мотивації праці і розвитку демократичних виробничих, майнових і земельних відносин у сільському господарстві.

Сама історія позбавила Україну від суперечностей, що закладені в приватному володінні землею сільськогосподарського призначення і тягаря оренди приватної землі, тому поспішати продавати землю і вдаватися до оренди приватної землі і середньовікового перерозподілу землі в Україні недоцільно і небезпечно.

Григорій ЛУНЬОВ,
народний депутат України
(фракція «Селянська партія України»).

МАБУТЬ, ніхто не сперечатиметься, що в економічному аспекті найгірше нині живуть пенсіонери. Старість сама по собі діє гнітюче, а тут ще й пенсія. Та яка...

Вітчизняне пенсійне законодавство, система «дотацій окремих категорій пенсіонерів» призвели до ще більшої зрівнялівки — скільки не працюй, однак отримаєш таку саму пенсію, як і ті, хто не працював або працював не досить довго і за нормальних умов. Де справедливість? Де стимул до праці? Його немає.

Проте ще більша образа тих, хто своєю працею, інтелектом приніс славу країні, забезпечив економічний ефект, заощадивши значні фінансові і матеріальні ресурси держави. Усвідомлюючи свою значущість і зіставляючи матеріальну оцінку своєї праці у вигляді зрівняної пенсії, ці люди зазнають до того ж і морального приниження.

Згадайте, ще не так давно ми цінували цих людей, щоправда у межах наявної системи. Але цінували! А нині немає навіть того, що було.

Спробу виправити становище таки зробили. 5 червня 1992 року Кабінет міністрів України вніс на розгляд Верховної Ради України проект Закону України «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною». Проте досі, на жаль, він так і залишається проектом.

Про особливості цього законодавчого акту наша розмова з відповідальним працівником Кабінету міністрів України Аркадієм КЛИМЕНКОМ.

«Персональний пенсіонер» — це має звучати гордо

— Аркадію Антоновичу, коротко розкажіть історію проходження проекту закону «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною».

— Проект закону пройшов усі узгодження. У жовтні 1994 року на пленарному засіданні Верховної Ради України його ухвалили у першому читанні, в червні 1995 року розглянутий в другому, без жодних зауважень. Залишилося прийняти постанову про порядок введення його в дію. Проте досі цього зробити не вдалося.

— Який розмір пенсії пропоновано встановити громадянам за особливі заслуги перед Україною?

— Розмір «персональної», як раніше казали, пенсії за проектом закону визначають на основі розміру державної пенсії за віком (інвалідністю), на яку має право особа відповідно до законодавства без обмеження її граничного розміру. До того ж розмір встановленої пенсії залежно від заслуг підвищується до 300 % пенсії за віком.

— Чи можна більш наочно визначити розмір такої пенсії?

— Розмір пенсії за особливі заслуги перед Україною буде не набагато більший за пенсії, що їх нараховують державним службовцям або народним депутатам України.

— За які заслуги встановлюватимуться ці пенсії?

— Передовсім вони будуть встановлюватися громадянам України, які мають почесні звання («народний», «заслужений»), удостоєні відзнаки Президента України, інших державних нагород відповідно до статутів або положень про ці нагороди, лауреатам Ленінської і Державної премій СРСР та України, Героям Радянського Союзу, Героям Соціалістичної праці, особам, яких нагороджено орденами Слави трьох ступенів, учасникам бойових дій, інвалідам війни, воїнам УПА, які відзначилися в боротьбі проти німецько-фашистських загарбників, а також нагородженим орденом Трудової Слави трьох ступенів, винахідникам і раціоналізаторам, внаслідок діяльності яких досягнуто значного економічного ефекту, льотчикам-космонавтам, жертвам політичних репресій та деяким іншим.

— А в кількісному відношенні скільки їх може бути в Україні?

— Майже 15 тисяч.

— Хто ухвалюватиме рішення про виплату таких пенсій?

— Спеціальна комісія зі встановлення пенсій за особливі заслуги перед Україною при Кабінеті міністрів за клопотанням Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, міністерств, органів державної виконавчої влади, Національної академії наук, спілок письменників, художників, композиторів, кінематографістів, журналістів України, Федерації профспілок України та інших органів.

— Мабуть, в осіб, які мають право на таку пенсію, має бути особливий статус не лише у вигляді підвищеного розміру пенсії?

— Я цілком з вами згоден. І хочу зазначити, що проект закону також визначає низку пільг для пенсіонерів такої категорії.

— А які це пільги?

— Пенсіонери такої категорії сплачуватимуть за комунальні послуги, електроенергію, телефон у розмірі 25 % фактичної плати за них, у разі виходу на пенсію за працівником зберігається право на користування лікувальними закладами, до яких він був прикріплений, переважне право на спеціалізовану медичну допомогу і безплатне протезування, безплатне отримання ліків за рецептами поліклініки, до яких вони прикріплені, безплатний проїзд територією України раз на рік (туди й назад) залізничним, водним, повітряним та автомобільним транспортом, безплатне користування міським транспортом (крім таксі), приміськими автобусами і поїздами тощо.

— Спасибі за розмову і залишається сподіватися, що все-таки Верховна Рада України ухвалить цей проект значно раніше, ніж заплановано, а тим самим віддасть належне нашим академікам із світовим ім'ям, видатним хірургам, які врятували сотні життів, працівникам-новаторам, які здійснили технічний переворот у своїх галузях і багатьом іншим висококваліфікованим фахівцям, які ще не залишили батьківщину в пошуках щастя і визнання за її межами. Сподіваюся, що нашим народним депутатам не доведеться опускати очі під час зустрічей з відомими не лише в Україні людьми, які іноді полюбляють гуляти (а може, спеціально виходять присоромити своїм виглядом депутатів за своє злиденне існування) в Маріїнському парку біля Верховної Ради України.

Розмову вів
Сергій ДЕМСЬКИЙ.

Вчора Служба безпеки України відзначила свою четверту річницю

КОНТРРОЗВІДКА ПРОТИ КРИМІНАЛУ

КІЛЬКА слів про співрозмовника. Генерал-лейтенант Володимир Лихоузов народився і виріс в Україні. Закінчив Львівський політехнічний інститут, за цивільним фахом — інженер-електронник. Понад 25 років служить у контррозвідці. Кавалер ордена «Знак Пошани». Учасник ліквідації наслідків катастрофи на ЧАЕС. Одружений, має дітей. Минулої осені відзначив своє 50-річчя. З 1992 року — начальник Управління СБУ по Києву та Київській області.

— Володимире Олександровичу, Службі безпеки України — чотири роки. Три з них ви очолюєте столичне управління СБУ. Що змінилося за цей час?

— Найголовніше, ми практично завершили процес становлення. На початку найгострішою була кадрова проблема. Нині управління стабільно поповнюється молодими фахівцями. За рахунок скорочення регіональних підрозділів організовано міжрайонні відділи — Лівобережний, Південний, Центральний та інші, які на практиці довели ефективність такого кроку.

Дещо змінили технічну базу і кадровий склад провідних оперативних відділів, що ведуть боротьбу з корупцією, організованою злочинністю, тероризмом.

Щодо конкретних результатів роботи: торік майже утричі більше, порівняно з 93-м роком, порушено і розслідувано кримінальних справ. Переважна більшість розкритих злочинів, розслідування яких належить до компетенції СБУ, це — контрабанда і незаконне перетинання держкордону. Діючи спільно з митними органами, вилучаємо у контрабандистів великі суми іноземної валюти. Наприклад, спійманий на гарячому громадянин Туреччини Мехмет Ондерт намагався нелегально ввезти майже півмільйона доларів готівкою. Його засуджено на п'ять років позбавлення волі. Днями розпочали розслідувати ще дві кримінальні справи з контрабанди валютних коштів на загальну суму понад 260 тисяч доларів США.

У кримінальних справах, пов'язаних з корупцією, фігурують окремі посадові особи управлінської сфери, чиновники силових відомств, митних органів. Наприкінці лютого за нашою оперативною інформацією проведено ще одну спільну операцію: на гарячому під час отримання хабара затримали державного службовця органів виконавчої влади одного з районів Києва.

Немало матеріалів, особливо щодо фінансових афер, розкрадання держмайна у великих розмірах ми передаємо за підслідністю іншим відомствам — міліції, прокуратурі. Чимало робимо також для оперативного супроводження урядових програм.

— Що означає поняття «оперативне супроводження програм»?

— Ідеться про передбачене законом виконання доручень вищих органів влади щодо викриття оперативним шляхом можливих протиправних дій під час реалізації урядових програм «Приватизація», «Енергоносії» та інших. Ці доручення безпосередньо спрямовані на гарантування внутрішньої і зовнішньої безпеки держави. Серйозна увага приділяється контррозвідувальній роботі у кредитно-банківській, зовнішньоекономічній сферах.

Торік більш як на півтора трильйона карбованців виявлено прихованих податків і нараховано штрафів підприємницьким структурам за порушення фінансового законодавства. Свіжий приклад: одне з київських підприємств днями сплатило у бюджет понад 16 мільярдів карбованців. Усе це результат перевірок, які здійснюються за нашими матеріалами державною податковою інспекцією та іншими контрольно-ревізійними органами.

— За фінансові махінації, мабуть, не тільки штрафують...

— Так, декого і за грати відправляють. На початку березня у Мінському районі Києва засуджено двох ділків, так званих «білокомірцевих» злодіїв. Протиправним шляхом вони намагалися заволодіти понад 100 мільярдами карбованців. Обох позбавлено волі на 10 років з конфіскацією майна.

Ще приклад: розгалужена організована злочинна група незаконно отримала кредити в шести банківських установах. Загальна сума коштів, здобутих шахрайським шляхом — понад 200 мільярдів карбованців. Для прикриття аферисти користувалися послугами чотирьох десятків комерційних організацій і фірм. За нашими оперативними матеріалами порушено і розслідується кримінальна справа. Близько десяти учасників цієї групи затримані.

Загалом у процесі оперативно-розшукової діяльності викрито низку структур, які, використовуючи підробні документи, вдавалися до вимагання і шантажу, завдяки чому незаконно збагачувалися. Ці матеріали теж передано слідчим. Але треба сказати, що не вся наша робота зводиться до розслідування кримінальних злочинів, чимало робиться для їх запобігання.

— А що на фронті боротьби з організованою злочинністю і бандитизмом?

— Лише з липня по грудень 1995 року спільно з міліцією, працівниками прокуратури і центрального апарату СБУ проведено більше десятка спецоперацій. Затримано і заарештовано понад 200 осіб — членів 12 злочинних угруповань. Серед них і «злодії в законі», і ватажки кримінальних формувань.

Кілька бойових, у прямому розумінні цього слова, операцій провели останнім часом підрозділи з боротьби з організованою злочинністю СБУ і МВС. Міркуйте самі. Нещодавно під час знешкодження злочинного угруповання з більш як 25 чоловік оперативникам довелося застосувати вогнепальну зброю. Банда, у якій перебували й колишні правоохоронці, чинила шалений опір, був навіть поранено одного міліціонера.

У ході проведення інших операцій у січні—березні спецпідрозділам протистояли теж не хлопчаки — «вихованці» «гарячих» точок з кавказьких кримінальних угруповань. У них, крім великих сум валюти, вогнепальної і холодної зброї, вилучили також підробні документи, печатки, бланки, боргові розписки...

Але, варто сказати, арешти злочинних авторитетів і їхніх підручних хоч і оздоровлюють обстановку, та проблеми кардинально не вирішують. З'являються нові «хрещені батьки», нові «гастролери», бо існує підгрунтя, яке постійно породжує негативні явища. Тому боротися зі злочинністю можна і треба не лише з позицій чинних статей Кримінального кодексу, а й державною політикою, створенням умов, які не заганяли б у «тінь» підприємця, не розв'язували руки крадіям та розбійникам.

— Володимире Олександровичу, причина, за якої спецслужбу підключили до боротьби з криміналом, у тому, що внутрішня загроза державі з боку мафіозних структур нині не менш небезпечна, ніж зовнішня, тобто розвідувальна діяльність іноземних спецслужб?

— Так, але слід зауважити: перед СБУ ставиться завдання не ловити дрібних шахраїв чи базарних рекетирів. Спецслужба, використовуючи контррозвідувальні методи й засоби, зобов'язана насамперед розкривати механізми злочинної діяльності.

Наприклад, у ході оперативно-розшукових заходів виявили мережу комерційних структур, які збагачувалися за рахунок фінансових порушень, приховування податків і відвертого шахрайства. Отримані матеріали дали можливість розкрити механізм правопорушень у цій сфері, виявити лазівки у чинному законодавстві та слабкі місця у кредитно-банківській системі. Про конкретні пропозиції з цих питань ми доповідали у центральний апарат СБУ. Деякі з них згодом були реалізовані у законодавчих актах.

— А чи є приклади припинення шпигунських акцій у столичному регіоні?

— Є, але не всі факти можна оприлюднювати. Скажу лише, що маємо інформацію про спроби іноземних спецслужб схилити до співпраці декого з українських громадян, яких спокушають сприянням у бізнесі та перспективами забезпеченого життя за кордоном.

Спільно з контррозвідкою Центрального управління СБУ наші підрозділи не раз обмежували надмірну «цікавість» іноземців до передових науково-технічних розробок вітчизняних учених. На жаль, трапляються випадки, коли науковці, спеціалісти намагаються ініціативно, несанкціоновано передавати за кордон інформацію, яка є національним надбанням держави. Таким спробам теж слід запобігати, і ми це робимо.

Чимало зусиль докладають контррозвідники до ліквідації каналів нелегальної міграції іноземців, викриття організаторів кримінального бізнесу, який виник внаслідок «контрабанди» людьми, незаконного перетинання кордону. Адже підпільними шляхами «кочівників» можуть скористатися не лише біженці — шукачі закордонного щастя, а й учасники іноземних терористичних організацій, наркоділки, агентура спецслужб. Недооцінювати цього не можна.

— Володимире Олександровичу, наближається сумний «ювілей» — 10-річчя Чорнобильської катастрофи. Серед «ліквідаторів», як відомо, було немало працівників держбезпеки...

— Багато з них й нині у строю. У зоні відчуження на постійній основі діє наш контррозвідувальний підрозділ. Регулярно в інстанції надсилається інформація про стан безпеки об'єктів енергетики, подаємо пропозиції щодо запобігання можливих надзвичайних подій. Завдяки такому оперативному інформуванню припинялися спроби розкрадання і продажу майна, забрудненої радіацією техніки з могильників, було відвернуто інші кримінальні та екологічні небезпечні дії.

Розмову вів Сергій ШЕВЧЕНКО.

АУДИТОР — це той, хто не дасть вас ошукати

ПРИЙНЯТТЯ України до Ради Європи — факт, безперечно, значний для нашої держави, а ще більше — зобов'язуючий для всіх сфер її політичного та економічного життя.

Разом з тим більшість засобів масової інформації зробила наголос на політичному боці цієї події (права людини, права національних меншин, бути чи не бути в Україні смертній карі і т. ін.).

Економічний бік питання, основа будь-якого суспільства, від якого багато в чому залежать політичні права і свободи громадян, якось залишається в тіні.

А перспективи для України саме щодо цього відкрилися великі.

Одна з них, і чи не найголовніша, — можливість практичної інтеграції до європейських економічних структур, найбільш впливовою з яких є Європейське економічне співтовариство і учасником якого без Ради Європи ще не стала жодна держава.

Своїм членством у Раді Європи юридичне визнання прав на входження до цієї структури Україна вже офіційно отримала. Щоб де-юре і де-факто бути повноправним учасником ЄЕС чи хоч його асоційованим членом, перш за все потрібна чимала копітка робота із приведення національного законодавства України у відповідність з європейським і введення європейських стандартів у наше правове поле.

Мова передусім йтиме про законодавство, яке регулює економіко-правові відносини, діяльність господарчих суб'єктів.

Вимоги членів Європейського економічного співтовариства щодо діяльності господарчих суб'єктів (надалі компаній) на національній території кожного з них викладено в директивах ЄЕС.

Сутність основних положень цих документів полягає у визначенні гарантій прав найманих робітників, службовців, акціонерів, інвесторів, всіх тих, на чий добробут впливає робота компаній.

З аналізу директив можна виокремити три основні вимоги щодо діяльності компаній:

— компанія має бути зареєстрована в центральному комерційному реєстрі;

— компанія має діяти згідно з встановленими правилами;

— достовірність основної інформації про діяльність компанії має бути підтверджена незалежним аудитором і оприлюднена, опублікована.

А тому питанням аудиту компаній відведено чи не основне місце в цьому нормативному документі. Його регулюють чотири з одинадцяти директив ЄЕС.

Відповідно до цих директив в основу національного законодавства членів ЄЕС закладено вимоги обов'язковості аудиту компаній.

Директива четверта ст. 51:

1. (а) компанії мають віддавати свої річні рахунки для аудиторської перевірки одною чи більше особами, які мають на те право відповідно до національного закону;

(в) особа або особи, відповідальні за аудиторську перевірку рахунків, мають встановити, якою мірою річний звіт відповідає річним рахункам за той самий фінансовий рік.

2. Держави-члени можуть звільняти компанії від зобов'язань, накладених статтею.

3. У тому разі, коли звільнення від зобов'язань передбачено в параграфі 2, державам-членам слід ввести відповідні санкції до їх законодавства для випадків, в яких річні рахунки чи річні звіти таких компаній не складаються відповідно до вимог даної директиви.

Якою ж мірою національне законодавство України відповідає на сьогодні вимогам директив ЄЕС щодо обов'язковості аудиту господарчих суб'єктів?

Не без гордості за наших парламентаріїв треба сказати, що в Україні вже є відповідна законодавча база для становлення і розвитку національного аудиту. В 1993 році Україна однією з перших колишніх радянських республік прийняла Закон «Про аудиторську діяльність». Щоправда, з деяким запізненням, аж у березні 1995 року, більшість законодавчих актів України були приведені у відповідність із Законом України «Про аудиторську діяльність». На сьогодні питання аудиторської діяльності в Україні регулюють 8 законів та 3 декрети Кабінету міністрів України. Законодавство України про аудиторську діяльність стало чи не зразком для прийняття аналогічних законодавчих актів нашими сусідами: Росією, Білоруссю, Молдовою. Члени Спілки аудиторів України надавали посильну допомогу своїм колегам у становленні аудиту у цих державах.

Разом з тим розвиток аудиту в Україні не такий вже і безхмарний.

Час від часу на різних рівнях представники певних політичних сил і об'єднань промисловців висловлюють вимоги про відміну обов'язкового аудиту, роблять навіть спроби подати його як шкідливе явище для економіки України.

Як правило, це роблять особи, далекі від розуміння самої суті аудиту, його необхідності і проблем аудиторської діяльності. Але, на жаль, такі голоси лунають і в залі парламенту.

Якими мотивами керуються ці люди і чиї інтереси представляють, можна зрозуміти, звернувшись до преамбули Закону «Про аудиторську діяльність». В ній дано визначення аудиторської діяльності як системи «незалежного фінансового контролю з метою захисту інтересів власника». Саме «власника», а не когось іншого. А власником (співвласником) на сьогодні є українські громадяни-акціонери, які взяли участь у приватизації державного майна, громадяни-засновники інших господарських товариств, колективи громадян та держава.

В економічному плані всі ці власники відділені від своїх часток власності, що перебувають в різних господарчих суб'єктах (інвестиційних компаніях, трастах, довірчих товариствах, банках, акціонерних товариствах, підприємствах), в результаті чого і не можуть володіти інформацією про використання цієї власності.

І, на жаль, не кожен, хто виконує функції управління майном та коштами цих власників, зацікавлений подавати їм достовірну й повну інформацію про результати своєї діяльності.

Щодо цього прикладів в Україні і в наших сусідів задосить. Один за одним випливають факти, коли «процвітаючі» банки, трастові компанії, інвестиційні фонди, довірчі, акціонерні товариства, які обіцяли вкладникам, акціонерам тисячі відсотків річних і похапцем збирали в людей заощадження, використовували їх на нестатутні цілі і потім оголошували себе банкрутами. Ошукані громадяни, так і не дочекавшись обіцяних дивідендів, втратили свої вклади і в розпачі пікетують державні установи та фірми, яких уже немає.

На жаль, ніхто не вів статистики ошуканих підприємств, що перерахували десятки мільярдів карбованців за неіснуюче пальне і техніку фірмам, які, окрім печатки й рахунку в банку, нічого не мали. Отримані ними кошти були конвертовані і взагалі зникали за межами нашої держави, а директорів таких фірм до сьогодні розшукують правоохоронні органи.

Щоб надалі не було таких ситуацій в нашій державі, ми нічого кращого не придумаємо, ніж те, що вже є в передових економічних структурах і перевірено практикою. Майнові права всіх власників має захистити держава. Тільки держава шляхом введення відповідних норм до національного законодавства може вимагати від господарчих суб'єктів обов'язкового підтвердження незалежним аудитором достовірності їх річних звітів про реальне фінансове становище, а також оприлюднення таких звітів.

Обов'язковий аудит у державі — це передусім гарантія підприємницької діяльності господарчих суб'єктів у достовірному інформаційному просторі, а для громадян- інвесторів, на чий добробут впливає діяльність цих суб'єктів, — гарантія від невиправданого ризику вкладення капіталу.

За перший річний період проведення обов'язкового аудиту аудитори України набули відповідного досвіду. І він отримує визнання у світовому товаристві. А тому перші кроки розвитку обов'язкового аудиту в Україні на законодавчому рівні треба тільки удосконалювати й розвивати з урахуванням особливостей перехідного періоду нашої економіки.

Щодо публікації підтверджених аудитором річних звітів господарчих суб'єктів, то законодавством України це питання не вирішено взагалі.

Ст. 46 четвертої директиви ЄЕС допускає альтернативне розв'язання питання публікації звітності: «Річні рахунки належним чином затверджені і річний звіт разом з думкою і оцінкою, висловленою особою, відповідальною за аудиторську перевірку рахунків, повинні бути опубліковані, як встановлено законами кожної держави-члена.

Закон держави-члена може, однак, дозволяти, щоб річний звіт не був опублікований. У цьому разі він має бути представлений в органі, де зареєстровано компанію. Має бути можливе безплатне придбання копії або частини будь-якого звіту.

Для розв'язання цього питання в Україні доцільно було б на перших порах піти другим варіантом і законодавчо визначити державний орган, який міг би представляти копії таких звітів широкій публіці за відповідну плату. На місцях це могли б бути інформаційні госпрозрахункові центри статистичної служби.

Тим більше, що в Україні відповідно до вимог першої директиви ЄЕС вже зроблено крок для створення єдиного державного реєстру господарчих суб'єктів.

22 січня цього року Кабінет міністрів України видав Постанову за № 118 «Про створення єдиного державного реєстру підприємств, організацій України», згідно з якою функції щодо створення такого реєстру покладено на органи Міністерства статистики України.

Чи не одним з найбільш часто вживаних аргументів противників розвитку аудиту в Україні є питання нібито високої плати за аудит. Для емоційного ефекту називаються суми в 45 000 000 крб. за одну годину роботи аудитора.

Через дефіцит аудиторських послуг не можна цілком унеможливити зловживання з боку деяких аудиторів (аудиторських фірм). Але з точки зору здорової логіки треба виходити з фінансових реалій нашої економіки.

Добробут аудитора, для якого аудит є винятковим видом діяльності, цілковито залежить тільки від замовника. Аудитор не може отримати більше, ніж йому виплатить замовник. І факт залишається фактом — на сьогодні більшість аудиторських фірм, які обслуговують великі підприємства, через хронічні неплатежі не кожного місяця виплачують співробітникам заробітну плату. А про надприбутки і мріяти не можуть.

Питання оплати аудиторів, забезпечення їх незалежності регулює **п'ята директива ЄЕС**, згідно з якою встановлення вартості аудиту є винятковою компетенцією аудитора і замовника.

Такий самий принцип домовленості в оплаті аудиту закріплено і **ст. 20 чинного Закону «Про аудиторську діяльність».** І доцільно було б не відходити від цього принципу, розвивати його шляхом затвердження Аудиторською палатою України відповідних стандартів, які регулювали б вартість аудиту.

Але тепер, коли ще відчувається дефіцит аудиторської діяльності, можна було б на 2—3 роки законодавчо передбачити державне регулювання вартості обов'язкового аудиту.

Це не зашкодило б розвиткові аудиту, а зняло б можливі негативні тенденції на шляху його становлення.

Разом з тим у питанні оцінки вартості аудиту, аудиторських послуг перш за все треба виходити з того, що аудит — це відповідальна високопрофесійна інтелектуальна праця. І щоб він був саме такий, треба створити необхідні умови для підготовки національних кадрів. Тим більше, що жорсткі вимоги щодо професійної компетенції аудиторів та їх підготовки уже узаконені **восьмою директивою ЄЕС.** І сьогодні наші співвітчизники, які присвятили себе цьому нелегкому, але потрібному для держави виду діяльності, докладають усіх зусиль щоб якомога скоріше вийти на рівень світових вимог.

Цивілізовані економіко-правові відносини регулюються твердо встановленими правилами, необхідною складовою яких є обов'язковий аудит. Щоб встановити такі відносини на своїй території, наша держава має визнавати і дотримуватися таких правил. Іншого шляху для досягнення цієї мети для України немає. Непослідовні дії державних органів у цьому напрямі можуть не тільки негативно позначитися на іміджі нашої держави, а й дорого їй коштувати.

Степан ПАВЛЮК,
член ради Спілки аудиторів України.

Звернення до Верховної Ради України

Останнім часом суперечки з приводу подальшого розвитку аудиту в Україні набули значної гостроти, викликаної внесенням на розгляд Верховної Ради України недостатньо обґрунтованих і суперечливих пропозицій щодо перегляду основних положень Закону України «Про аудиторську діяльність».

З одного боку, пропоновано відмінити обов'язкове проведення аудиту та запровадити адміністративне регулювання вартості аудиторських послуг. А з іншого боку, наполягають на максимальному розширенні сфери аудиту шляхом створення спеціального органу державної виконавчої влади у вигляді національного аудиторського комітету з наданням йому необмежених повноважень щодо організації ревізій у бюджетній сфері та аудиту в підприємницькій діяльності. При цьому втрачається контроль за термінами проведення аудиторських перевірок, фінансової звітності за 1994 рік і прийнято рішення продовжити строки аудиту аж до 31 березня 1996 року для всіх без винятку господарюючих суб'єктів, в тому числі для підприємств, які мають стійку неплатоспроможність із розрахунків з бюджетом, по заробітній платі, енергоносіях і потребують санації. Протягом тривалого періоду цілком ігноровано вимоги Закону України «Про аудиторську діяльність» профілактичного спрямування з перевірки фінансового стану засновників інвестиційних фондів, довірчих товариств та інших фінансових посередників, що кінець-кінцем призводить до омани вкладників у загальнодержавних масштабах. За наявності такої плутанини на розгляд Верховної Ради України внесено пропозицію про підпорядкування Аудиторської палати Спілці аудиторів України як її санаторного підрозділу за умови, що ця громадська організація на сьогодні об'єднує незначну кількість сертифікованих аудиторів і не має достатніх підстав для виконання функцій вищого керівного органу в сфері аудиторської діяльності.

Ускладнення ситуації навколо аудиту значною мірою обумовлено тим, що до широких верств аудиторів завчасно не доводять в повному обсязі інформацію про напрями реформування системи аудиту в Україні. Внаслідок цього переважна більшість аудиторів не має необхідних умов для творчої дискусії та колективного пошуку шляхів подальшого розвитку аудиту та напрямків профілактики у фінансовій сфері.

Такий стан справ змушує нас, які нижче підписалися, внести наступні пропозиції:

1. З метою забезпечення всебічного та кваліфікованого обговорення проблем розвитку аудиту в Україні й прийняття відповідних рішень із цих питань виступити ініціаторами скликання з'їзду аудиторів України.

З'їзд аудиторів України провести 25 квітня 1996 року в Києві із запрошенням на нього максимальної кількості зацікавлених осіб від підприємств, установ та організацій.

2. Просити Верховну Раду України відкласти прийняття рішень з питань аудиторської діяльності до проведення з'їзду аудиторів України.

3. Звернути увагу Верховної Ради України, що за будь- яких обставин питання подальшого розвитку аудиту необхідно вирішувати залежно від прийняття законів України «Про бухгалтерський облік» та «Контрольну плату», а також визначення в Конституції України місця і ролі аудиту в системі фінансового контролю.

В. ГОЛОВАЧ, президент аудиторської фірми «Аналітик», В. КОЛЬГА, директор аудиторської фірми «Консалт-Аудит», А. ПАШИГОРОВ, директор аудиторської фірми «Альвик-Аудит», А. АНИСИМОВ, незалежний аудитор, В. МЕЛЬНИК, виконавчий директор аудиторської фірми «Украудит XXI», А. ЖАДАН, директор аудиторської фірми «Аналітик-Аудит», Л. ХАРЛЕН, директор аудиторської фірми «Аудит-профіт», С. ДИМАРЧУК, директор аудиторської фірми «Універсал аудит сервіс», В. ЄРМАКОВА, директор аудиторської фірми «Аудитпослуга», О. МИРНА, генеральний директор аудиторської фірми «Вінто», А. ЄРМАКОВ, директор аудиторської фірми «Скіф», А. РУДЕНКО, директор аудиторської фірми «Конта», В. КАЛЕНЧУК, директор аудиторської фірми «Карпати-Аудитсервіс», А. ГОНЧАРОВА, директор аудиторської фірми «Вотум», О. ЛЕВІ, директор аудиторської фірми «Аналітик-профіт».

Яскрава обгортка залежалого імпорту,

або Як непродумані норми руйнують економіку держави

В БУДЬ-ЯКІЙ державі лише виробництво є запорукою її економічного процвітання, престижу та благополуччя народу. Виробництво — основа. Нема виробництва — нема зарплати в робітників, спокою в сім'ях, нема надходжень до бюджету у вигляді податків. А нема грошей у бюджеті — нема нормальних пенсій і зарплат у працівників бюджетних установ, не кажучи про вимушене скорочення загальних асигнувань на освіту, культуру, охорону здоров'я з усіма негативними наслідками.

Спад виробництва, який розпочався в Україні у 1990 році, не зупинено й досі. За п'ять років він становить рівно 40%. Тобто в Україні ми виробляємо майже вдвічі менше, ніж у 1990 році! Як же ми можемо жити краще?

«Основною метою діяльності уряду, — говориться в схваленій Верховною Радою Програмі діяльності Кабінету міністрів України, — є стабілізація виробництва, створення умов для реального росту валового внутрішнього продукту (ВВП) як єдиного джерела підвищення життєвого рівня громадян». Гарно написано...

Для того, щоб стабілізувати виробництво, насамперед маємо чітко знати причини його катастрофічного спаду. Одна з найсуттєвіших — незахищеність внутрішнього ринку України та фактична відсутність підтримки з боку уряду вітчизняного товаровиробника.

В Україну масово завозять імпортні промислові і продовольчі товари, які в достатній кількості може виготовляти вітчизняна промисловість. Але через високі податки на власного товаровиробника та вкрай низьке увізне мито іноземну продукцію на внутрішньому ринку продають дешевше за вітчизняну. Таке явище в умовах гострої економічної кризи призводить до скорочення обсягів виробництва і його повного паралічу. За прикладами далеко ходити не треба: українська радіоелектронна промисловість майже зруйнована, а на деяких заводах, де виготовляли точні прилади, завдяки «батьківській турботі» уряду успішно налагодили виготовлення віконних блоків і дверей! Вітчизняні телевізорні заводи, які випускали цілком пристойні апарати, зупинилися всі до одного!

НА ТАКУ долю, якщо не вжити термінових захисних заходів, чекає українське автомобілебудування — Львівський автобусний завод, бо саме через імпотентність уряду в Україну за символічним митом ввозяться імпортні автобуси і тролейбуси, аналогічні тим, що випускають львів'яни!

Дуже характерний у цьому плані український агропромисловий комплекс. Прилавки наших магазинів переповнені імпортними продуктами харчування: різноманітними м'ясними виробами, маслом, маргарином, олією. Всі вони продаються в яскравих обгортках і, завдяки нашій «любові» до всього імпортного, їх купують швидше за аналогічні та якісніші вітчизняні продукти. Мало того, торговельні заклади ігнорують вітчизняних товаровиробників і надають перевагу іноземним. Тут теж маємо цілий букет причин, за багатьма з яких стоїть прикрите псевдонауковими фразами економічне невігластво або корупція.

Породжений цілковитою бездарністю і безвідповідальністю, передусім членів уряду, розвал національної економіки часто супроводжується блюзнірськими запевненнями, що все йде гаразд і на доказ цього масам голодних та роздратованих співвітчизників по телевізору демонструють графіки, в яких криві діаграм показують стабілізацію... злиднів! До того ж додаються сентенції про важку спадщину, закони ринку, вільну конкуренцію, сподівання на фінансову допомогу Міжнародного валютного фонду, кредити Світового банку та іноземні інвестиції. За цих умов наші славні урядовці зовсім забули, що панацею від власних бід треба шукати не за морями, а на рідній землі і передусім у товарному виробництві.

В той час, коли власне виробництво успішно задушили і докладають останніх зусиль для його остаточної погибелі, широко відкриті всі наявні двері, вікна та шпарини для імпорту, за яким вже й свій товар важко вгледіти навіть у сільському магазині. Купуючи імпортну продукцію, ми тим самим інвестуємо підприємства інших держав, сприяємо створенню там додаткових робочих місць. За наших недостатніх експортних можливостей продаж на внутрішньому ринку імпортної продукції погіршує загальний зовнішньоторговельний баланс, призводить до вивозу з України валюти, утруднює і без того критичний фінансовий стан держави. Така прикрита реформаторськими термінами навколоринкова політика спричиняє занепад вітчизняного товаровиробника. Як наслідок, продовжує занепадати економіка і зубожіти народ.

Особливо це відчувають українські переробні підприємства агропромислового комплексу. Продукція вітчизняних м'ясокомбінатів і молокозаводів не має достатнього збуту. Підприємства вимушені скорочувати виробництво. Це, у свою чергу, б'є по сільських товаровиробниках, які теж вимушено скорочують поголів'я. Зменшення поголів'я худоби і птиці призводить до збитковості тваринництва та птахівництва і, зрештою, руйнує наше сільське господарство.

Яскраві приклади — хмелярство і птахівництво. Через вкрай непродуману урядову політику минулого року в Україну за демпінговими цінами безмитно завезено великі партії імпортного хмелю і його екстракту. Як наслідок, за станом на 1 лютого 1996 року, в Україні не реалізовано жодного кілограма вітчизняного хмелю минулорічного врожаю! В результаті українські хмелегосподарства, виростивши непогані врожаї хмелю і не маючи його збуту, відповідно, не те що не можуть підготуватися до нового сезону — не можуть навіть розрахуватися з людьми: зарплату не виплачено ще за серпень — вересень 1995 року.

За такої ситуації українське хмелярство приречене на цілковитий занепад. Є підстави вважати, що це робиться цілком свідомо. Зруйнувавши українське хмелярство, західні фірми через рік — два пануватимуть на українському ринку неподільно і ціни диктуватимуть не ті, що були в 1995 році.

Така ж ситуація склалася й у вітчизняному птахівництві — одній з найсучасніших галузей м'ясного виробництва, яка в технічному плані ніскільки не поступається аналогічним західним підприємствам. Виробництво м'яса птиці за останній час в Україні скоротилося в шість разів. Цілі птахофабрики вимушені зупинити виробництво. Вони простоюють вже кілька років. Тисячі людей залишилися без роботи, зарплати, а держава — без податків. Споруди руйнуються, техніка розтягується. Постає питання: невже в Україні не потрібно дієтичної і дешевшої, порівняно зі свининою, курятини? Відповідь можна знайти на прилавку будь-якого гастроному — вони вгинаються від імпортного м'яса птиці: курей та індиків з усієї Європи, Туреччини, США і навіть Австралії. На яких гормональних препаратах воно набирало вагу — ніхто не знає.

Спробуйте завезти українські м'ясні або молочні продукти до Німеччини або Франції. Зустрінете такі митні перешкоди, що везти не захочете — буде просто економічно невигідно. Уряди цих та інших держав в такий спосіб захищають своїх товаровиробників і своє сільське господарство. Чому тоді в Україну везуть курячі стегенця з Голландії і Німеччини, м'ясо з Італії і навіть пастеризоване молоко з далекої Франції?!

На прилавках наших магазинів можна побачити навіть іспанські сардельки і бельгійський м'ясний фарш. І це за умови, що строк зберігання сардельок в усіх країнах — до 24 годин, а фаршу — 12 годин.

Україна перетворилася на ринок збуту залежалих продуктів харчування з усього світу.

В країнах ЄС залежалий товар знімають з продажу. В такий спосіб захищають здоров'я споживачів і стимулюють сільського товаровиробника. Зняті з продажу м'ясні вироби переробляють на корм для собак та котів. Але якщо знаходяться бажаючі купити залежалий товар — чому б його оптом не продати? І продають. І везуть в Україну. Куплене оптом на Заході у нас вроздріб іде, як подають у рекламі, «за цілком доступними цінами».

Що робить наш уряд для захисту свого товаровиробника або хоча б для стабілізації виробництва продуктів харчування? Програму діяльності Кабінету міністрів України з цього питання я вже цитував — декларація хороша, хоча якщо нічого не робити або робити невміло, вона має шанс перетворитися на чергове голе гасло чергової кампанії.

Програма діяльності Кабінету міністрів України і Указ Президента України «Про заходи щодо здійснення єдиної державної політики регулювання імпорту», постанови Кабінету міністрів України про розміри ставок увізного мита є беззубими, наївними та цілковито недієвими. І ось чому.

Ще 11 січня 1993 року Кабінет міністрів України прийняв Декрет № 2 «Про порядок обкладання митом предметів, які ввозяться (пересилаються) громадянами в Україну». Стаття 2 цього декрету визначила «порядок звільнення від сплати мита за предмети, які ввозяться (пересилаються) на митну територію України». В пункті «а» цієї статті записано, що від сплати мита звільняються «товари (крім винно-горілчаних і тютюнових виробів) загальною вартістю, еквівалентною 5000 доларів США включно». Така норма дала комерційним структурам можливість завезення в Україну значних партій різноманітних товарів без сплати мита. 19 листопада 1993 року Законом України «Про внесення змін до Декрету Кабінету міністрів України «Про порядок обкладання митом предметів, які завозяться (пересилаються) громадянами в Україну» встановлено нижчу норму — 1400 доларів. Але це зниження фактично не дало бажаного ефекту. По- перше, на митниці досить проблематично визначити дійсну вартість товару. По-друге, кілька комерсантів і за цією нормою до сьогоднішнього дня вільно можуть ввезти в Україну рефрижератор м'ясопродуктів (на кожного припадає по 1400 доларів).

Наслідком дії цієї норми є те, що багато товарів завозяться в Україну безконтрольно і без сплати мита, від чого щорічно бюджет не добирає сотні мільйонів доларів. Крім цього, внутрішній ринок України заповнений величезною масою імпортних товарів, передусім харчових продуктів, часто недоброякісних. Зафіксовано чимало випадків отруєнь.

Про розмах цього неконтрольованого ввозу товарів свідчить такий факт. За даними Державного митного комітету України, за період з 1.01.95 р. по 30.11.95 р. в Україну офіційно імпортовано м'ясних і харчових продуктів із субпродуктів на суму 47 млн. 76 тис. доларів, що, по суті, є мізерною для України цифрою. (На одного жителя України на рік припадає імпортних товарів менш ніж на долар!?) Проте ця цифра зовсім не відповідає дійсному стану справ — в сотні разів більша кількість м'ясних продуктів ввозиться в Україну не звичайним торговельним каналом з фіксацією Держмиткомом і Держстатистикою, а саме завдяки дії вищезгаданого пункту «а», про що свідчать переповнені імпортними харчовими продуктами прилавки наших магазинів і комерційних кіосків. Подібна ситуація за іншими групами товарів. Реалізацію практично неможливо проконтролювати. Як результат — торгівля в Україні перетворюється на тіньову і швидко криміналізується.

НЕВЖЕ люди, які закладали норму, згідно з якою можна безмитно ввозити в Україну практично всі товари, крім горілчаних і тютюнових, не розуміли, що роблять? В такому випадку вони вкрай некомпетентні і їхнє подальше перебування в уряді неприпустиме! Якщо урядовці розуміли, що чинять, вони або корумповані особи, або відверті злочинці.

Як захистити внутрішній ринок України? Вихід простий — встановити дієве митне регулювання і обов'язково змінити редакцію статті 2, пункт «а» Декрету Кабінету міністрів України № 2 від 11.01.93 р. Комісія Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією схвалила проект закону України «Про внесення змін до Декрету Кабінету міністрів України «Про порядок обкладання митом предметів, які ввозяться (пересилаються) громадянами в Україну». В статті 2 цього Декрету, де говориться, що «Від сплати мита звільняються такі предмети, які ввозяться (пересилаються) на митну територію України громадянами», пропонується подати нову редакцію пункту «а»: «Товари для особистого користування (крім винно-горілчаних і тютюнових виробів) загальною вартістю, еквівалентною 500 доларам США включно». Слова «для особистого користування» і сума в 500 доларів США не дадуть можливості увозити безмитно в Україну рефрижераторами м'ясний фарш, сардельки чи курячі ніжки і вантажівками взуття та одяг.

Прийняття закону України «Про внесення змін до Декрету Кабінету міністрів України «Про порядок обкладання митом предметів, які ввозяться (пересилаються) громадянами в Україну» сприятиме захисту внутрішнього ринку України, підтримає вітчизняних товаровиробників, особливо переробних галузей агропромислового комплексу, суттєво зменшить масштаб тіньової економіки, дасть можливість контролювати імпорт товарів, призначених для продажу в Україні, збільшить надходження в бюджет, а головне — сприятиме зростанню виробництва.

Ситуація з повною незахищеністю внутрішнього ринку України і відсутністю підтримки вітчизняних товаровиробників з боку уряду ще раз підкреслює незаперечну істину, що до благополуччя народ може привести лише кероване життя державою. Повторюю: керо-ва-не! А для цього насамперед потрібні непохитна воля, тверда влада, Закон і Порядок.

Дмитро ЧОБІТ,
народний депутат України, член Комісії з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, член фракції Народного Руху у Верховній Раді України.

Люди ще вірять, сподіваються...

НИНІ ЗНАЧНО ускладнилися процеси розвитку суспільства, погіршилися матеріальні умови переважної більшості людей, зростає напруження в політичній і морально-психологічній сферах життя, а тому мільйони громадян потребують захисту й допомоги, моральної підтримки.

Потоком ідуть листи і до Верховної Ради України. Наш кореспондент веде розмову із завідувачкою відділу з питань звернень громадян Секретаріату Верховної Ради України Лесею ГУСЄВОЮ.

— Торік до Верховної Ради України надійшло 64,5 тисячі листів громадян, прийнято 19 тисяч відвідувачів. До місцевих Рад народних депутатів із заявами, пропозиціями і скаргами звернулися понад 4,9 мільйона громадян, з них більш як половина побувала на особистому прийомі.

У більшості звернень автори висловлюють незадоволення станом народного господарства, гостро критикують неспроможність владних структур виправити соціально-економічне становище, повідомляють, що з тривогою і недовір'ям очікують чергових заходів реформування економічних відносин. «За свої 84 роки я жила при різних системах і державних діячах (з них 6 років при цареві), але такого життєвого хаосу, як тепер, не було, хоч завжди були проблеми», — пише Паршина з Харкова.

— Лесю Михайлівно, які, на думку тих, хто звертається до вас, найбільш гострі питання потребують невідкладного розв'язання?

— Найбільша кількість звернень громадян стосується соціально-економічних питань. З листів постає картина різкого погіршення соціального буття людей, зубожіння цілих прошарків населення, недостатня діяльність органів державної влади у забезпеченні соціального захисту людей. Про це свідчить понад 25 тисяч звернень, що становить 26 відсотків їх загальної кількості.

Незважаючи на вжиті заходи у зв'язку з 50-річчям Перемоги у Великій Вітчизняній війні, більшість учасників бойових дій, інвалідів війни сповіщають про своє тяжке матеріальне становище, відсутність найпотрібніших речей, ліків, пального, одягу, продуктів харчування, нормальних житлово-побутових умов. Значна кількість листів ветеранів надійшла з Києва, Одеської, Донецької, Київської областей. Схоже, місцеві органи влади не відчули особистої відповідальності за погіршення становища.

Велике занепокоєння людей спричинило підвищення тарифів за опалення, газ, електроенергію. Переважна більшість авторів вважають, що система надання субсидій недосконала, а тому свідчить про нездатність держави вирішувати важливі соціальні питання, розцінюється як прояв бездумного, бездушного підходу чиновників до людей. Цей захід, на їхню думку, не був забезпечений організаційно, його треба було б замінити адекватним підвищенням заробітної плати і пенсій, пільг населенню.

У зверненні до Верховної Ради ветерани із міст Стаханова і Теплогірська Луганської області пишуть: «Підвищені вами пенсії в мізерних розмірах, житлові субсидії і безплатні обіди — це не що інше як непорядна гра в «пільги», прямий обман старшого покоління, яке перебуває у критичному стані через ваші експерименти». Мешканці Запоріжжя вимагають: «Заберіть ці субсидії, нехай люди в нескінченних чергах не отримують інфаркти у райвиконкомах». Сумчанка Н.Усик вважає субсидії подачками, а О.Саламатка з міста Шахтарська, який з дружиною має 75 років шахтарського стажу, вкрай обурений оцінкою його праці, бо «пенсії ледь вистачає на плату за квартиру».

Про це також пишуть С.Тальков з м. Одеси, Л.Петренко з Антрацита, культпрацівники з Рівного, пенсіонери з Харкова, М.Чома з Херсона, І.Андреєв з Києва та багато інших. Чимало авторів переконані в тому, що людина, яка працює, не повинна отримувати субсидію, щоб сплатити за житло. Вона повинна отримувати заробітну плату, якої було б достатньо на життєво потрібні витрати, а не потрапляти в принизливе становище, просячи субсидій, матеріальної допомоги, відкладення боргів.

— Що свідчить пошта Верховної Ради про діяльність довірчих товариств, компенсації втрат від знецінення заощаджень? Чи ці проблеми вже нікого не хвилюють?

— Прийняття Декрету Кабінету міністрів «Про довірчі товариства» і відсутність контролю за його виконанням стало ще одним ударом по добробутові людей. Тепер вони пограбовані не безпосередньо державою за рахунок інфляції, знецінення грошових заощаджень, а численними шахраями, пройдисвітами, які скористалися із ситуації.

Автори вважають, що «держава, узаконивши декретом уряду пограбування», не лише вчинила злочин щодо своїх громадян, а й підірвала довіру людей до влади. Надходять звинувачення і на адресу Верховної Ради минулого скликання, яка погодилася передати свої законотворчі функції Кабінетові міністрів України.

Люди з обуренням вимагають від Верховної Ради, Президента і Кабінету міністрів України негайно вжити заходів до повернення їм нелегкою працею зароблених коштів, притягнення до суворої відповідальності винуватців, які поглумилися над ними.

— Раніше на особливому обліку були багатодітні сім'ї, інваліди, зокрема у справі охорони здоров'я. Чи згадується в листах термін «охорона здоров'я»?

— Згадується. Але в найгірших відтінках. Держава майже залишила цих людей без допомоги щодо охорони здоров'я, забезпечення ліками, путівками на лікування й оздоровлення дітей. Найбільше таких листів надійшло з Черкаської, Донецької, Харківської і Дніпропетровської областей. Непоодинокі випадки, коли ветерани війни, учасники ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС сповіщають, що майже неможливо отримати ліки відповідно до їх пільг, про перепони, які чиняться під час оформлення путівок на санаторно-курортне лікування.

Що ж до багатодітних сімей, то більшість з них поставлено на межу виживання. Мати п'ятьох дітей А.Вербицька з Вінниці просить надати матеріальну допомогу в зв'язку з тим, що не отримує аліментів, державної допомоги, має мізерну зарплату і не в змозі сплачувати за житло, одягти й нагодувати дітей. А що ж місцева влада? А нічого.

— Чи звертаються до Верховної Ради безробітні? Адже їх чимало тепер?

— Почитайте, про що пише ще молода людина, Ольга Бернацька із Володимир-Волинська Волинської області. Після закінчення курсів операторів газових котелень не може знайти роботу. Вся зарплата матері йде на оплату однокімнатної квартири, а решта на хліб і літр молока на два дні. «Де мені, молодій, безробітній, дітися? За що жити?» — запитує вона.

Приховане безробіття, багатомісячні затримки з виплатою заробітної плати гнітять людей, створюють соціальну напруженість, призводять до того, що в них виникає недовіра до влади, до процесу реформування суспільних відносин.

Незважаючи на прийняте рішення Верховною Радою в жовтні 1995 року про термінову виплату заборгованості у зарплаті шахтарям, працівникам науки, освіти і іншим категоріям працівників, питання не було розв'язане. Наслідки відомі. На адресу Верховної Ради України надходять листи на підтримку страйкарів-шахтарів.

Так, гр. Антонов з міста Дніпродзержинська Дніпропетровської області пише: «Ми, мешканці України, приєднуємо свій голос протесту, підтримуючи страйкарів, яким по кілька місяців затримують зарплату. Як це так, залишити голодними цілі сім'ї з хворими, стариками, дітьми? Невже всі владні структури теж не одержують зарплату по кілька місяців? То як же таке свавілля можна назвати...»

— В минулі роки чи не найбільше звернень стосувалося житлової проблеми. А як нині? Чи отримують люди державне житло, чи, може, їм уже не до цього?

— Найбільша питома вага таких звернень із Запорізької, Сумської, Чернігівської, Рівненської областей й міста Севастополя. Про грубі порушення порядку розподілу житла сповіщає Н.Димова, яка має 25-річний стаж роботи у військової установи (Харків), військовослужбовець Матвієнко з Черкас, майор В.Ситников (Харків) та інші.

— Очевидно, проблема з проблем: правопорядок, боротьба із злочинністю. Що вас особисто тут непокоїть?

— А передусім те, що ці питання громадяни порушують у кожному четвертому зверненні. Купи листів! Люди прагнуть спокою, шукають правду, та знаходять її далеко не завжди. Саме про це пишуть В.Тимонін з Полтави, В.Юрчак з Одеси, А.Панченко з Києва, О.Лапін з Черкаської обл. та інші.

Про зловживання працівників судів і прокуратури пишуть громадяни В.Волошина (Миколаїв), Струнюк (Донецьк), Л.Мисюкова (Васильків Київської області) й інші. З вимогою очистити органи внутрішніх справ від корумпованих посадових осіб надійшов лист з міста Одеси, який підписали 1215 громадян. Це до якого стану обурення треба дійти, щоб вимогу підтримали стільки людей. Найбільше таких листів надходять з Полтавської, Донецької, Дніпропетровської, Харківської областей, Києва.

— Лесю Михайлівно, декілька слів скажіть і про дійовість роботи із зверненнями громадян? Люди написали до Верховної Ради. А далі?

— За рік, що минув, до Верховної Ради надійшло 83,9 тисячі звернень, із яких 19,5 тисячі розглянуто в комісіях Верховної Ради, а решта — в нашому відділі, інших підрозділах Секретаріату.

Ті звернення, де вбачалося порушення чинного законодавства, особистих прав громадян, де необхідно було надати термінову допомогу, брали на контроль. За дорученням Верховної Ради такі звернення розглядали в органах виконавчої влади. Із них кожне четверте розв'язано на місцях позитивно. Так, кілька днів тому на адресу Голови Верховної Ради О.Мороза надійшов лист від учасника штурму Берліна Ф.Городіщанова з Кіровоградської області, в якому сказано: «Від щирого серця спасибі Вам за доброту, сердечність і піклування про нас, рядових інвалідів, учасників бойових дій, пенсіонерів. Такої подяки в листі неможливо висловити. Завдяки вашій турботі, повазі до людей мені виділили кошти (22,8 млн. крб.) на придбання ліків, які виробляються у США. За свою пенсію я не зміг би їх придбати до кінця свого життя». Про позитивне розв'язання їх звернень повідомили М.Бікева зі Львова, яка отримала компенсацію за путівку на санаторно-курортне лікування, К.Карповець з Центрально-Міського району міста Кривого Рога про вирішення питання з установленням квартирного телефону й інші.

Це приносить задоволення і впевненість у необхідності нашої роботи. Проте, на жаль, стан економіки, бюджет держави не дають змоги вирішити справедливі запити людей щодо поліпшення їх матеріальних і житлово-побутових умов, соціального буття.

Проблеми, які хвилюють громадян, доводимо до відома народних депутатів, керівництва Верховної Ради, їх враховують у роботі.

Водночас на нашу адресу надходять звернення, які стосуються перегляду судових справ, помилування засуджених, громадянства, нагородження тощо. Ми їх відповідно надсилаємо до Верховного суду України, органів прокуратури, Адміністрації Президента України, у компетенції яких ці питання.

Із задоволенням сприймають люди пряме спілкування з Головою Верховної Ради України О.Морозом, керівництвом Верховної Ради України за допомогою прямого телефонного зв'язку, яке проводять редакції газет, радіо, телебачення.

Багато громадян хочуть особисто звернутися до голів комісій, членів Президії Верховної Ради України. Найбільше відвідувачів побувало в минулому році на особистому прийомі в Г.Омельченка — голови Комісії Верховної Ради з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, В.Буткевича — голови Комісії з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин, Ю.Буздугана — голови Комісії з питань соціальної політики і праці, В.Яценка — голови Комісії з питань Чорнобильської катастрофи, В.Стретовича — голови Комісії з питань правової політики і судово-правової реформи, О.Жира — голови Комісії з питань законності і правопорядку.

На жаль, не всі ще керівники правильно розуміють наші до них звертання. В ряді місцевих Рад, органах виконавчої влади порушують терміни розгляду звернень, обмежують особистий прийом людей на місцях. Багато хто з надією чекає прийняття закону «Про звернення громадян», в якому буде оновлено законодавчу базу для забезпечення їх конституційних прав.

Враховуючи, що у зверненнях громадян відбивається громадська думка, дається оцінка діяльності державних органів, викриваються негативні явища у суспільстві, вносяться законотворчі пропозиції, таку пошту ми адресуємо й народним депутатам, бо вона їм прислуговується і в практичній, і в законотворчій роботі.

Люди звертаються. Люди ще надіються. Верховна Рада України разом з органами виконавчої влади і мусить виправдати надії, зробити все можливе для поліпшення їх життя, для зміцнення нашої держави.

Не вихлюпнути з водою і саму дитину

ПРОЕКТ Конституції України, схвалений Конституційною комісією, став реальним предметом для обговорення широким громадським загалом. Своє слово мають сказати не тільки фахівці—юристи і політики, а й усі ті, хто зацікавлений у подальшому руховi шляхом розвитку незалежної української державності. Тому проект слід вважати відкритим для неупередженої критики насамперед з боку тих, хто всілякими засобами сприяє такому рухові. Разом з тим бажано застерегтися від ситуації, подібно до тієї, яка звичайно виникає на футбольних матчах. Відомо, що «уболівають» у межах свого темпераменту всі, хто на трибунах стадіону, але вправно грати можуть тільки ті, хто на полі. Було б чудово, коли самі футболісти коментували б свою гру!

Як би там не було, остання редакція проекту нової Конституції потребує коментарів. Не претендуючи на істину, котра, як відомо, не може бути чиєюсь монополією, хочеться висловити деякі міркування щодо змісту розділу проекту, присвяченого засадам організації та діяльності українського парламенту. А це розділ четвертий, пойменований «Національні Збори України».

Пишемо нову Конституцію України

Уже перша стаття цього розділу у запропонованому формулюванні є двозначною: «законодавчу владу в Україні здійснює парламент — Національні Збори України» (ст.71 проекту). Однак, згідно з усталеною конституційною теорією і практикою, певну роль у здійсненні законодавчої влади відіграє й глава держави. Достатньо нагадати, що йому звичайно належить право законодавчої ініціативи і право промульгувати (підписати і оприлюднити) ухвалений парламентом закон. Відповідні повноваження Президента України визначені в ст.93 і 95 проекту. З ними пов'язана початкова і кінцева стадії законодавчого процесу, що аж ніяк не ущемлює здійснення Національними Зборами своєї головної функції — законотворчості.

Водночас лише парламент України єдиний орган законодавчої влади, іманентним якому є саме законотворчість. На нашу думку, запропоноване робочою групою, але нині відкинуте, формулювання статті 71 проекту: «Національні Збори (Верховна Рада України) — парламент України є органом законодавчої влади України», — є не тільки більш точне, а й більш сприятливе з огляду на перспективи розвитку справжнього парламентаризму в Україні, на чітке визначення місця Національних Зборів у державному механізмі, побудованому за принципом поділу влад. До того ж, запропоноване робочою групою формулювання узгоджується зі змістом статті III проекту в його останній редакції, за яким «Кабінет міністрів України є центральним колегіальним органом виконавчої влади». Подібна узгодженість необхідна для будь-якого закону, не кажучи вже про Основний Закон.

Серйозні непорозуміння з позиції суто юридичних оцінок схваленого Конституційною комісією проекту можуть виникнути за змістом статті 78, у якій ідеться про присягу депутатів і сенаторів перед Національними Зборами на вірність Україні. Поділяючи занепокоєність авторів відповідної новації у тексті проекту і підтримуючи їх щодо оцінок висловлювань і дій деяких нинішніх нардепів, не можна погодитися з такою пропозицією. Тим більше, що передбачається пов'язати втрату мандата члена парламенту з відмовою скласти присягу.

Не кажучи вже про те, що навряд чи Основному Закону треба надавати рис кримінального кодексу. Слід зазначити, що новація у проекті відносно присяги членів Національних Зборів, точніше їх палат, перед самими Національними Зборами і втрати мандата за умов відмови скласти цю присягу є взагалі новим словом для теорії і практики конституціоналізму. Заради правди зауважимо, що присяга членів парламенту передбачена в конституціях Словаччини і Чехії, а у Словаччині навіть припускається втрата мандата за відповідних умов. Але це саме ті винятки, попри їх змістовну спірність, які тільки підтверджують правильність загального правила.

А загальним є те, що депутат будь-якого демократично обраного парламенту, будучи сам законно обраним, є представником народу, від якого він отримує свій мандат або доручення здійснювати політичне представництво у парламенті. «Вмонтування» сюди будь- яких процедур контрольно-проміжного характеру є, по суті, насильством над логікою теорії і практики класичного депутатського мандата, яку нам ще потрібно запроваджувати у державно-політичне життя. Врешті- решт, авторам згадуваної новації слід поставити просте запитання: перед якими Національними Зборами мають складати присягу новообрані депутати і сенатори — попереднього скликання, яких вже фактично немає, чи наступного скликання, яких ще немає?

Окремого згадування заслуговує положення тієї самої статті 78 проекту, де йдеться про «посаду депутата або сенатора». Такий підхід суперечить усталеній конституційній теорії і практиці, згідно з якими депутат парламенту — це не посада на державній службі, за яку отримують платню, а почесна політична служба на основі мандата, здійснення якої матеріально має сприяти депутатська винагорода. Нам давно вже слід розібратися з проблемою розмежування понять політичної служби і державної служби, а також з їх правовою регламентацією. Але це не тільки конституційна проблема.

Важко узгодити з конституційною теорією і практикою деякі інші положення проекту в його останній редакції. Зокрема, в статті 79 зафіксовано, що «депутатам і сенаторам гарантується парламентська недоторканність». Але в цьому разі треба писати про «депутатську недоторканність». А формулювання статті 79 можна асоціювати з поняттям «парламентські імунітети» (тобто ті, що віднесені до парламенту в цілому), вживаним у англомовних країнах.

Не можна погодитися також з формулюванням статті 95 проекту, де йдеться про промульгацію законів Президентом України. Явно з метою уникнути вживання цього усталеного терміна і винайти «колесо» у тексті проекту записано, що Президент «схвалює і офіційно оприлюднює закон», який пройшов розгляд у Національних Зборах. Це щонайменше не точно. Парламенти практично в усіх країнах світу ухвалюють закони, а глави держав промульгують їх, тобто підписують і обнародують. Обнародування, чи оприлюднення, закону означає прийняття рішення про офіційне опублікування закону. Це аж ніяк не можна вважати юридичними «тонкощами» другорядного значення. Нарешті, слід пам'ятати, що на грунті двозначності у викладі подібних положень з наступним їх тлумаченням дуже легко виникає конституційна криза, котра завжди несе загрозу трансформації у кризу політичну.

Інші аргументи існують для критики щодо змісту деяких інших положень проекту Конституції України, схваленого Конституційною комісією. За будь-яких умов ідеться не про юридичну техніку або про формулювання тих або тих статей. Зокрема, викликає здивування вилучення з тексту проекту, запропонованого робочою групою, положення статті 74, згідно з яким до складу верхньої палати Національних Зборів входять довічно колишні Президенти України. В ході попереднього обговорення проекту це положення майже ніким не ставилося під сумнів, публічно не заперечувалося.

Конституційна традиція збереження кадрів найвищого політичного «калібру» існує в багатьох країнах. Достатньо згадати колишнього прем'єр-міністра Великобританії Маргарет Тетчер, яку відповідно до конституції призначено довічним членом верхньої палати парламенту. Подібне передбачене конституціями Канади та деяких інших країн. В Італії та Хорватії президенти після закінчення строку повноважень займають довічно місця у верхніх палатах, а у Франції — в конституційній раді, що є органом конституційного контролю. І це є не тільки формою своєрідної політичної подяки особам, котрі були керманичами у державно-політичному житті. У такий спосіб відставні глави держав і урядів залучаються до реального політичного процесу з використанням їхнього унікального досвіду і специфічних знань і навичок. І аж ніяк не риторичне запитання: чи було б це зайве за умов побудови незалежної української державності? Однак найбільш недоречним у проекті вважаю звуження кола суб'єктів законодавчої ініціативи. Насамперед це стосується так званої народної законодавчої ініціативи, коли проект закону ініціюється у парламенті від імені певної кількості виборців, і парламент зобов'язаний його розглянути. Останнє, до речі, не означає, що представницький орган має обов'язково ухвалити відповідний закон. Робоча група пропонувала визначити кількість виборців, від імені яких може ініціюватися проект звичайного закону і закону, що вносить зміни та доповнення до Конституції, відповідно у 200 тис. і 1 млн. громадян, які мають право голосу.

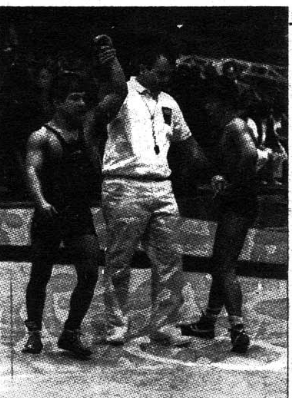
Нині інститут народної законодавчої ініціативи запроваджено в конституціях десяти європейських держав, зокрема, в Австрії, Білорусі, Іспанії, Італії, Литві, Румунії. Нерідко саме законопроекти, запропоновані у порядку народної ініціативи, передбачено розглядати у парламенті позачергово. А сама народна законодавча ініціатива є одним з небагатьох реально існуючих механізмів здійснення прямої демократії. Її особливістю вважається поєднання можливостей прямої і представницької демократії, що аж ніяк не можна недооцінювати. Вилучення народної законодавчої ініціативи з конституційного «інструментарію» об'єктивно звужує практику реалізації принципу народного суверенітету, або, за звичною для нас термінологією, народовладдя. Народну законодавчу ініціативу запроваджувала Конституція Української Народної Республіки 1918 р.

Нарешті, цілком неприйнятне вилучення права законодавчої ініціативи з компетенції Кабінету міністрів України. Таке вилучення, по суті, порушує стрункість конституційної «моделі», запропонованої попереднім проектом робочої групи згідно з логікою відповідної теорії і практики. Вона характеризує парламентарні форми державного правління і так звані «змішані» республіки, тобто парламентарно-президентські або президентсько-парламентарні. В Європі немає жодної країни, де уряд не був суб'єктом права законодавчої ініціативи. Навпаки, саме урядові законопроекти з об'єктивних причин становлять «левову частку» відповідних ініціатив.

Найважливішим тут є те, що за запропонованою «моделлю» право урядової законодавчої ініціативи кореспондоване праву парламенту здійснювати контроль за самим урядом і застосовувати механізм політичної відповідальності щодо останнього. Таке, зокрема, перебачене в статті 86 проекту, ухваленого Конституційною комісією. У розвинутих країнах механізм такої відповідальності нерідко «запускають» саме у зв'язку з обговоренням у парламенті урядового законопроекту. Сам же зазначений кореспондований зв'язок права урядової законодавчої ініціативи і права парламенту здійснювати контроль за урядом і застосовувати механізм політичної відповідальності є одним з наявних проявів часто згадуваних стримувань і противаг у взаємовідносинах між органами законодавчої і виконавчої влади.

Володимир ШАПОВАЛ,
доктор юридичних наук,
професор.

Гонорар за цю публікацію передається у Міжнародний фонд Михайла Грушевського на спорудження пам'ятника першому Президентові в Києві.

Спорт

НА АРЕНАХ КРАЇНИ ТА СВІТУ

Вільна боротьба. У Будапешті відбувся чемпіонат Європи. Досить успішно виступила збірна України, яка без медалей не залишилася. Вихованець одеського тренера Гната Грека — Віктор Ефтені — здобув золоту медаль у ваговій категорії 48 кг. Киянин Заза Зазіров, якого тренують Борис та Руслан Савлохови, удостоєний бронзової нагороди у ваговій категорії 68 кг.

Фрістайл. Блискуче виступили українські спортсмени на першості світу серед юніорів, що відбулася в містечку Шатель (Франція). Вони виступали лише в одному виді програми — акробатиці. Золотими медалями відзначено Оксану Цупер з Миколаєва та мукачівця Станіслава Кравчука. Бронзові відзнаки у миколаївця Миколи Нескоромного і Тетяни Козаченко з Рівного.

Хокей. У Словенії триває чемпіонат світу в групі С. Україна — Угорщина — 4:1, Україна — Китай — 7:2.

Баскетбол. У чемпіонаті країни серед чоловіків зіграно поєдинки за участю лідерів. «Будівельник-Хорда» (Київ) — «Шахтар» (Донецьк) — 90:95 (49:42). «Будівельник»: Хижняк — 2 очка, Молчанов — 20, Яйло — 11, Харченко — 11, Журавльов — 0, Холопов — 3, Полторацький — 0, Лохманчук — 19, Приходько — 13. «Шахтар»: Завалін — 11, Бондаренко — 21, Ботичев — 4, Ткач — 14, Окунський — 29, Кравченко — 0, Антоненко — 9, Уїльямс — 7.

«Київ-Баскет» — «БІПА-Мода» (Одеса). 118:105 (70:41). «Київ-Баскет»: Євстратенко — 11, Мураїн — 19, Савченко — 21, Ватажок — 21, Половко — 12, Шаптала — 18, Рубан — 6, Базелевський — 10. «БІПА- Мода»: Михайлов — 10, Другачонок — 9, Часов — 25, Бузляков — 6, Кроуфорд — 13, Пудзирей — 33, Мельников — 8, Кузнецов — 1.

Завтра у залі «Меридіан» зустрічаються «Київ-Баскет» — «Будівельник-Хорда». Початок гри — о 17.45.

На знімку: переміг Віктор Ефтені — Україна!

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

У природи нема поганої погоди...

МИНУЛІ вихідні пройшли під знаком Всесвітнього метеорологічного дня, що відзначається щорічно 23 березня. Саме цього дня 1950 року набула чинності Конвенція Всесвітньої метеорологічної організації, до якої входять понад 180 країн світу. Україна стала членом ВМО у 1948 році.

Робота метеорологічних служб насамперед асоціюється зі щоденними прогнозами погоди, до яких обнадійливо прислухаємося по радіо або на які полюбляємо нарікати, коли наші сподівання не справдилися. Сьогодні Держкомгідромет — розгалужена державна система спостережень за станом навколишнього природного середовища, близько 250 оперативно- виробничих організацій та 658 постів стаціонарних спостережень, 850 пунктів на території України та акваторії Чорного та Азовського морів. Це новітні досягнення науки та технології. Це прогнози, довідки про стан та зміни екологічного довкілля, стихійні лиха.

Щороку ВМО та національні гідрометеорологічні служби відзначають цей день, присвячуючи його конкретній темі, що викликає неабиякий інтерес у всього людства. 1996 рік вирішено присвятити сотій річниці Олімпійських ігор, тож виконавчий комітет і обрав для Всесвітнього метеорологічного дня тему «Метеорологія на службі спорту».

З цієї нагоди у Держкомгідрометі України відбулося засідання за участю представників міністерств і відомств, Національного космічного агентства, НАН України.

Юліана ШЕВЧУК.

У номер

● *Чернівці*

Літній без даху

У Чернівцях, не витримавши снігового тягаря, завалилася покрівля одного з найбільших концертних закладів — Літнього театру. На щастя, ніхто не постраждав, оскільки взимку тут не проводять масових заходів.

Почувши цю інформацію, схопилися за голови концертні менеджери, які вже зробили заявки на проведення низки престижних музичних фестивалів на кону Літнього театру. Заплановані дійства буде перенесено в інші міста.

● *Євпаторія*

Курорт чекає на малюків

Майже 100 здравниць Євпаторії готові прийняти відпочивальників, — про це заявив на всеукраїнській нараді з питань розвитку дитячого курорту мер Євпаторії Андрій Даниленко. Нараду, на якій ішлося про організацію проведення нинішнього курортного сезону, проведено з ініціативи представництва Президента України в Автономній Республіці Крим.

Як відомо, 1992 року згідно з розпорядженням Леоніда Кучми (тодішнього прем'єр-міністра України) Євпаторія одержала статус державного дитячого курорту. Було також прийнято державну програму розвитку міста, завдяки якій вдалося вирішити ряд соціально- економічних проблем. А в січні цього року Президент України підписав Указ про державну програму «Діти України», де є окремий пункт про подальший розвиток Євпаторії як національного дитячого курорту.

● *Донецьк*

Допоки крига скресне

Окрім повені, здається, Донеччині загрожує ще одна традиційна весняна стихія — шахтарська. Саме стихія, бо цього разу це може бути неорганізований опір гірників, який уже спалахує то на одній, то на другій шахті. Причина відома — невидача зарплати.

Згідно з останніми даними ЦК профспілки працівників вугільної промисловості України, з початку весни на Донеччині стихійно припиняли роботу колективи 10 шахт і шахтоуправлінь на деяких вугледобувних підприємствах.

З колективним листом звернулися до корпункту «ГУ» гірники-ветерани донецької шахти «Мушкетівська», в якому йдеться, що їхнє підприємство ледь животіє, хоча місцеві реформатори галузі й малювали втішну перспективу — 700 тонн палива щодоби. Тут, на жаль, не видобувають і 200 тонн.

«То що ж робити нам, інвалідам праці, гірникам- ветеранам, — запитують вони у листі? — Колись із трьох шахт нас об'єднали в одну, а нині ніхто не знає, хто повинен з нами розраховуватись».

«Вщухає суєтна тривога...»

У Львові відбулася презентація нової книги видатного фотомитця, редактора журналу «Світло і тінь», лауреата Державної премії України імені Т.Шевченка Василя Пилип'юка. Його фотоальбоми — «Живиця», «До тебе полинуть», «Львів», «У світ широкий» — відкривають світові Україну — велику і прекрасну, а нам — самих себе.

Сучасна фототехніка настільки досконала, що й не потребує особливих мудрувань. Напевне і Василеві Пилип'юку доступні найкраща апаратура і фотоматеріали. Однак у найкращих фірм світу не придбаєш ані енергетику рідної землі, ані спалах катарсису, ані невидимий, дарований Творцем камертон, який непомильно веде тебе від стежки до стежки, від людини до людини. І якби «Пієта в камені», фотоальбом про Личаківський цвинтар у Львові, була породженням лише холодного фотооб'єктива, хіба наверталися б сльози на очі? Хіба хотілося б замислитися над своїм життям з погляду вічності? А це — тяжка робота, на яку ми майже не залишаємо часу й терпіння...

На вечорі віншування художник кинув репліку, яка «загубилася» серед святкового гомону, — своє робоче місце він залишає щодня за 15 хвилин до півночі. І цим усе сказано. Бо коли живеш і працюєш у темпоритмі «за 15 хвилин до півночі» й квапишся з балу удачі до себе, додому, стежачи, аби не загубити в поспіху «кришталевого черевичка» і встигнути на останній трамвай, допоки пробє годиник, — Божа іскра і Божа ласка будуть з тобою. Не зрадять, не залишать.

Серед поетичних мініатюр, які наведено у книзі, я прочитала такі рядки Івана Світличного:

«...Вщухає суєтна тривога.
І в небесах я бачу Бога,
І Боже слово на землі».

Личаківський цвинтар у фотопоемі наводить на світлі роздуми. Гортаючи книгу, я подумала, що не так уже й страшно зрештою відходити у той світ, який називають кращим. На світлинах бачимо зиму й літо, ранок і надвечір'я, льоту і сніг, красномовну тишу вічної пам'яті, вічної гармонії. І справді вщухає суєтна тривога.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Покажемося в Парижі

НАЙБІЛЬША виставкова група фірм Європи «Інтернешнл Трейд енд ексібішнс («Ай-Ті-І») Груп» запропонувала фірмі «ПРИМУС Україна» співробітничати в організації проведення виставок у Франції

— Завдяки співробітництву вже у жовтні нинішнього року українські фірми будуть представлені на першій виставці «ЄС-СНД-96-Париж», — сказав виконавчий директор цієї фірми Вадим Шаповаленко. — Виставка стане найбільшою експозицією країн СНД у Європі. Вона буде універсальною, тематика найрізноманітнішою.

— Хто братиме участь в цій виставці?

— Великі компанії і регіональні корпорації, зайняті у будівництві, виробництві і розподілі електроенергії, телекомунікацій, транспорту, інформаційних технологій, захисті навколишнього середовища, теле-, радіомовлення і преси, а також середні і малі підприємства, що представляють свою продукцію в областях їхньої спеціалізації, включаючи товари народного споживання. «Ай-Ті-І Груп» вибрала нашу фірму не випадково. У «ПРИМУС України» добра репутація та у виставковій справі значний досвід. Сьогодні разом з Торгово-промисловою палатою України у Києві відкриваємо чергову міжнародну виставку «Сучасний дім».

Її буде розгорнуто відразу на двох виставкових площах: у залах Торгово-промислової палати України і Центру зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України.

«Сучасний дім» відрізняється від аналогічних виставок, які проводяться в Києві, більш вузькою спеціалізацією: будівництво, ремонт, інтер'єр будинків і квартир. Якщо раніше в експозиції були передбачені такі розділи, як іграшки та інше, то тепер все «зайве» виключене. Залишилося — проектування будинків і котеджів, технологія та обладнання для виготовлення будматеріалів, збірні будівельні конструкції. Буде представлено також кілька фірм з електропобутовою технікою — обігрівачі, кондиціонери, меблі.

Валентин ВЕРНОДУБЕНКО.

Спорт

Кременчуцькі турботи «донецької фракції»

Футбол. Чемпіонат країни. Вища ліга. 20-й тур.

Кривбас — Динамо. 2:2. 15.000. 1:0 Мальцев, 3, 2:0 Мальцев, 21, 2:1 Шевченко, 44, 2:2 Похлєбаєв, 51, з пенальті. **Волинь — Прикарпаття. 2:0.** 2500. 1:0 Мозолюк, 18, з пенальті, 2:0 Мозолюк, 80. **Зоря-МАЛС — Таврія. 0:2.** 1500. 0:1 О.Кунденок, 61, 0:2 Антюхін, 73. **Шахтар — Карпати. 2:0.** 3500. 1:0 Зубов, 3, 2:0 Співак, 20. **Металург — Дніпро. 2:1.** 9000. 0:1 Паляниця, 10, 1:1 Кріпак, 20, 2:1 Богатир, 66. **Кремінь — Торпедо. 3:2.** 9000. 1:0 Новиков, 8, 2:0 Леонов, 16, 3:0 А.Корпонай, 72, з пенальті, 3:1 Р.Бондаренко, 88, 3:2 Вернидуб, 90. **Зірка-НІБАС — Нива (Тернопіль). 1:0.** 6500. Грачов, 1. **Чорноморець — СК Миколаїв. 1:0.** 6000. Гусейнов, 3. **ЦСКА-Борисфен — Нива (Вінниця). 1:0.** 1200. Уляницький, 85.

	В	Н	П	М	О
Динамо	14	4	2	36-10	46
Чорноморець	13	3	4	32-18	42
Дніпро	11	3	6	40-16	36
ЦСКА-Борисфен	10	6	4	28-13	36
Зірка-НІБАС	9	6	5	20-15	33
Металург	10	3	7	29-25	33
Карпати	9	5	6	26-20	32
Торпедо	9	2	9	23-24	29
Шахтар	8	4	8	26-25	28
Прикарпаття	7	5	8	28-31	26
Таврія	7	4	8	29-24	25
Нива Тр	7	2	11	20-27	23
СК Миколаїв	5	6	9	19-31	21
Кремінь	6	3	11	18-33	21
Нива Вц	5	4	11	17-24	19
Волинь	5	4	10	17-29	19
Кривбас	5	5	10	17-29	19
Зоря-МАЛС	3	3	14	13-44	12

У трьох турах, проведених у другому колі, найвдаліше зіграли: «Динамо», «Чорноморець», «Металург», «Зірка- НІБАС», «Кремінь» та «Шахтар», котрі здобули по сім очок з дев'яти можливих.

Найбільша несподіванка — присутність у цій компанії кременчуцького клубу, який, за підсумками першої половини змагання, ґрунтовно сидів на дні турнірної таблиці. І навіть найвідданіші прихильники команди, либонь, засумнівалися, що улюблений колектив спроможний зрушити з мілини і поплисти подалі від небезпечної зони.

Що й не кажи, а «Кремінь» напрочуд активно розпочав виступи після зимових канікул. А пояснення отаким разючим змінам слід шукати в кадрових перестановках, що сталися в клубі під час перерви. Головна подія — поява на тренерському містку досвідченого Валерія Яремченка, який тривалий час очолював донецький «Шахтар». Разом із ним до міста на Дніпрі переїхали відомі майстри — Ателькін, Леонов та Матвєєв. Ця, так звана «донецька фракція», схоже, прийшлася до двору «Кременю» і він оживає буквально на очах.

До несподіванок туру можна віднести нічию лідера в Кривому Розі. До речі, динамівці за все перше коло пропустили лише шість м'ячів. А от після трьох матчів у другому в їхніх воротах уже побувало чотири.

Черговий тур відбудеться 28 березня.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Законодавці моди добралися і до шкільної форми

Нові моделі шкільної форми для юних модників і модниць — симпатичні яскраві трикотажні костюмчики — запропонувала миколаївська фірма «Селті». Форма розрахована на три вікові групи: 1—4, 5—8 і 9—11 класів. Комплекти складаються з двох виробів: жакет, жилет, брюки чи спідниця.

Серед миколаївських шкіл є вже перші замовники нової форми. До речі, модель за бажанням замовників може бути дещо змінена, щоб підкреслити специфіку навчального закладу.

Фото Олександра КРЕМКА. Укрінформ.

☑ аккумуляторы
☑ пластины
☑ тяговые батареи
☑ лампы ЛД-40, ДРЛ-250
☑ телефонные аппараты VEF

Предлагает предприятие «Электронтехсервис»
со склада в г. Желтые Воды Днепропетровской обл.
Факс (05652) 2-76-47 Тел.(05652) 2-79-74, 3-28-36
Телетайп 349695 РОТОР, 349696 РОТОР

Омедненная сварочная
ПРОВОЛОКА
производства Италии
со склада в Киеве

Т./ф.: (044) 269-7424
(044) 416-5130

Покупатели!
Цены для вас!

БУЛЬДОЗЕРЫ ДТ-75, Т-170,
АССЕНИЗАТОРЫ КО 503В,
МУСОРОВОЗЫ КО 413.
Купим: ДТ-75, Т-170, ГАЗ-3309.
«КИЕВРЕММЕХ»:
(044) 450-31-81, 452-68-96.

АО «Киевский завод металлоизделий им. Письменного»
РЕАЛИЗУЕТ:

сетку плетеную;
сетку рифленую;
сетку сварную;
сетку н/ж;
сетку фильтровую;
гвозди строительные.

Конт. тел.: (044) 220-55-62, 227-24-69, 220-54-91.
Факс: 220-55-62, 227-11-38.

ДЛЯ ТЕХ КТО СТРОИТ И РЕМОНТИРУЕТ

ПРОМКОМПЛЕКТ ПРЕДЛАГАЕТ:

- задвижки всех типов;
- трубопроводная и запорная арматура;
- фасонина чугунная, фитинги;
- газосварочное оборудование, АДД 4004;
- водопроводные трубы;
- сантехника, санфаянс;
- любые виды монтажно-строительных работ.

ОПТОМ

(044) 432-76-82 ВСЕГДА В НА СКЛАДЕ В КИЕВЕ
(044) 452-10-48 ПО СРЕДНЕЗАВОДСКИМ ЦЕНАМ

© РИА "Эларт"

Предприятие «Днепрторгкомцентр»
реализует со склада в Днепропетровске

АВТОШИНЫ

для грузового, легкового и с/х транспорта.
Тел.: (0562) 78-69-07, 78-69-06,
Тел./факс (0562) 78-46-93.

АО "Агротехсбыт"
предлагает:

- Шины для с\х техники
- Дизель-электростанции
- Грузовые автомобили ЗИЛ
- Двигатели и агрегаты КАМАЗ

т\ф: (044) 211-41-79; 213-89-19

Арбитражный суд Днепропетровской области (320004, Днепропетровск, пр. Кирова, 1) возбудил дело № Б2-200 о банкротстве научно-производственной фирмы «Джулай» Днепропетровска.

Юридический адрес должника: 320036, Днепропетровск, ул. Горького, 2/26; р/счет 467249 в Жовтневом отделении АКБ Укрсоцбанка, МФО 305352.

В связи с закрытием МП «Мир» корпорации «Техинформ» сообщаем, что претензии принимаются в течение двух недель с момента опубликования объявления.

---

16 травня 1996 року відбудуться загальні збори ВАТ «Броварський шиноремонтний завод»

Порядок денний

1. Підсумки роботи ВАТ за 1995 рік.
2. Перспектива роботи в 1996 році.
3. Різне.

Збори відбудуться за адресою:
Бровари, промвузол, шиноремонтний завод.
Початок зборів о 15 годині.
Реєстрація акціонерів з 9-00.

АВТОМОБИЛЬНЫЕ
ТЕНТЫ,
КАРКАСЫ,
ТАМОЖЕННЫЕ ТРОСЫ.
Изготовление, ремонт.
Киев, (044) 296-19-65.
Черкассы, тел. (0472) 64-56-70.

Утерянное свидетельство о регистрации «Атомприборсервиса» регистрационный № 0881355 Ц от 24.02.92, выданное Печерской государственной администрацией, считать недействительным.

Інформація про другий випуск інвестиційних сертифікатів

Першого національного інвестиційного фонду

1. Основні дані про інвестиційний фонд

Назва фонду: Перший національний інвестиційний фонд (далі — фонд).

Організаційно-правова форма фонду: закрите акціонерне товариство. Тип фонду: закритий.

2. Інвестиційна декларація

Місцезнаходження фонду: 252022, Київ, вул. Боженка, 84.

Розмір статутного фонду становить 40 000 000 000 (сорок мільярдів) карбованців.

Метою діяльності фонду є виняткова діяльність у галузі спільного інвестування, яка здійснюється для реалізації майнових та соціально-економічних інтересів його засновників та учасників.

Предметом інвестиційної діяльності фонду є здійснення інвестування в цінні папери та придбання нерухомого майна, часток і паїв, що належать державі в майні господарських товариств у процесі приватизації та інші об'єкти приватизації.

Ризики, пов'язані з таким інвестуванням, відносять на рахунок засновників та учасників фонду і реалізуються ними за рахунок зміни вартості чистих активів фонду.

Основними напрямами інвестиційної діяльності фонду є:

— інвестиції в промисловість (в тому числі в машинобудування, хімічну, металургічну, гірничовидобувну, нафтогазову, фармацевтичну та інші галузі промисловості);

— інвестиції в транспорт і зв'язок;

— інвестиції в сільське господарство, а також у розвиток харчової і переробної промисловості;

— інвестиції в розвиток торгівлі та сфери обслуговування;

— інвестиції в облігації внутрішніх державних позик, зобов'язання державної скарбниці та інші цінні папери, одержання доходів за якими гарантовано урядом України.

Обмеженням інвестиційної діяльності фонду є відсутність у нього права здійснювати наступне:

— випускати облігації та векселі;

— придбавати кількість цінних паперів одного емітента та інвестувати частку своїх активів у цінні папери одного емітента в межах, визначених чинним законодавством України. Вказані обмеження не поширюються на випадки інвестування в облігації внутрішніх державних позик, зобов'язання державної скарбниці та інші цінні папери, одержання доходів за якими гарантовано урядом України;

— тримати в цінних паперах менш як 70 відсотків активів фонду;

— купувати інвестиційні сертифікати іншого інвестиційного фонду чи інвестиційної компанії;

— займатися представницькою діяльністю з приватизаційними паперами;

— брати банківський кредит;

— здійснювати інвестиції в цінні папери, емітентом яких є афілійована особа фонду;

— видавати майнові гарантії, забезпечені майном фонду, для третіх осіб, укладати договори застави;

— придбавати цінні папери повних та командитних товариств.

Для здійснення спільного інвестування (діяльності, яка здійснюється в інтересах і за рахунок засновників та учасників шляхом випуску інвестиційних сертифікатів та проведення комерційної діяльності з цінними паперами) фонд випускає інвестиційні сертифікати, які розміщуються серед учасників. Кошти, отримані від учасників, фонд інвестує відповідно до предмету своєї інвестиційної діяльності.

Інвестиційні сертифікати можуть бути придбані за кошти учасників та приватизаційні папери. Інвестиційний сертифікат дає право його власникові на отримання доходу у вигляді дивідендів. Власник інвестиційного сертифікату фонду має право його вільного відчуження, зокрема — перепродажу.

Інвестиційні сертифікати пропонуються для розміщення за ціною, яка дорівнює вартості чистих активів фонду. Чистими активами фонду визначається вартість активів, в які розміщено кошти засновників та учасників фонду, в поточних цінах на момент оцінки.

Інвестиційні сертифікати можуть бути викуплені фондом не раніше закінчення терміну використання приватизаційних паперів. Наслідки невиконання зобов'язань щодо викупу інвестиційних сертифікатів встановлює чинне законодавство України.

Фонд не має права гарантувати учасникам фіксований розмір дивідендів.

Дивіденди сплачують один раз на рік, протягом трьох місяців після закінчення року. Розмір дивідендів визначається за результатами діяльності фонду. Дивіденди фізичним особам сплачують готівкою за місцем знаходження фонду або шляхом перерахування коштів на попередньо вказаний особистий рахунок. Дивіденди юридичним особам сплачують шляхом перерахування коштів на розрахункові рахунки.

За рахунок коштів фонду сплачують комісійні особам, що зайняті розповсюдженням інвестиційних сертифікатів фонду; винагороди за виконання своїх обов'язків інвестиційним керуючим, депозитарієм фонду та аудитором або аудиторською фірмою; витрати, пов'язані з організаційними заходами щодо діяльності фонду.

Фонд не має права створювати будь-які спеціальні або резервні фонди.

3. Дані про емісію інвестиційних сертифікатів

Фонд випускає 11 964 000 (одинадцять мільйонів дев'ятсот шістдесят чотири тисячі) інвестиційних сертифікатів на пред'явника номінальною вартістю 50000 (п'ятдесят тисяч) карбованців кожен, на загальну суму 598 200 000 000 (п'ятсот дев'яносто вісім мільярдів двісті мільйонів) карбованців.

День початку продажу інвестиційних сертифікатів: 27 березня 1996 р. за місцезнаходженням фонду.

Запланований курс одного інвестиційного сертифіката на початок продажу: 50000 карбованців.

Максимальна кількість інвестиційних сертифікатів, що дозволяється придбавати одному інвестору, не обмежується.

4. Дані та результати попередніх емісій цінних паперів

Першу емісію простих іменних акцій у кількості 2400 (дві тисячі чотириста) штук, номінальною вартістю 50000 (п'ятдесят тисяч) карбованців кожна, на загальну суму 120000000 (сто двадцять мільйонів) карбованців зареєстровано Київським міським фінансовим управлінням 25.01.95 р., реєстраційний № 16.1.95. Всі акції першої емісії розподілено серед засновників фонду.

Фонд здійснив випуск інвестиційних сертифікатів на пред'явника в кількості 36000 (тридцять шість тисяч) штук, номінальною вартістю 50000 (п'ятдесят тисяч) карбованців кожний, на загальну суму 1 800 000 000 (один мільярд вісімсот мільйонів) карбованців. Випуск інвестиційних сертифікатів зареєстровано Міністерством фінансів України 01.03.95 р., реєстраційний №147/3/95. Фонд повністю розмістив випуск інвестиційних сертифікатів.

Другу емісію простих іменних акцій у кількості 797600 (сімсот дев'яносто сім тисяч шістсот) штук номінальною вартістю 50000 (п'ятдесят тисяч) карбованців, на загальну суму 39 880 000 000 (тридцять дев'ять мільярдів вісімсот вісімдесят мільйонів) карбованців зареєстровано Київським міським фінансовим управлінням 20 березня 1996 р., реєстраційний № 36.1.96. Всі акції другої емісії розподілено серед засновників фонду.

5. Дані про засновників

Засновники фонду: акціонерне товариство «Центральна нафтогазова компанія» та громадяни Хоменко М. С., Маняченко Н. М. Частка засновників у статутному фонді: АТ «Центральна нафтогазова компанія» — 99,7%; Хоменко М. С. — 0,18%; Маняченко Н. М. — 0,12%. Частка державного майна в статутних фондах засновників відсутня.

6. Органи управління

Вищим органом управління фондом є загальні збори засновників.

Для здійснення контролю за діяльністю інвестиційного керуючого та захисту інтересів учасників обрано спостережну раду. Голова спостережної ради —Синицький М. Є.

7. Інвестиційний керуючий, депозитарій та аудитор фонду

Інвестиційний керуючий: ТОВ «Центральний фондовий дім».

Дозвіл на здійснення діяльності з випуску та обігу цінних паперів № 786 від 02.11.95 р.

Депозитарій: Акціонерний банк «Експрес-банк».

Дозвіл Міністерства фінансів України на здійснення діяльності як депозитарію № 122 від 12.07.95р.

Аудиторська фірма: ТОВ «Мастерс-аудит».

Ліцензія на право здійснення аудиторської діяльності № АБ000323 від 11.10.94р.

8. Права власників інвестиційних сертифікатів

Власник інвестиційного сертифіката фонду має право на отримання доходу у вигляді дивідендів на кожний інвестиційний сертифікат у тому самому розмірі, що й засновники на одну акцію.

У разі нової емісії інвестиційних сертифікатів учасники фонду мають переважне право на придбання інвестиційних сертифікатів нового випуску.

Дивіденди учасникам сплачують за місцем знаходження фонду або шляхом перерахування коштів на їх особисті рахунки.

Дослідник — народознавець з Полтавщини

Більш як 150 років тому — 13 січня 1846 р. — у селі Токарях на Лохвиччині народився один із найвизначніших дослідників Полтавщини, український фольклорист і етнограф кінця XIX — початку XX ст. Василь Петрович Милорадович. Після закінчення 1869 року юридичного факультету Харківського університету Милорадович деякий час працював помічником присяжного повіреного в Полтавському окружному суді, а потім оселився в Лубнах, де обіймав посаду мирового судді Лубенського повіту. Після відставки 1890 року він повністю присвятив себе збиранню фольклору і вивченню історії та звичаїв населення рідного краю.

Свою першу етнографічну працю під назвою «Весільні пісні в Лубенському повіті» (1890 р.) Милорадович опублікував у журналі «Киевская старина», підписавшись криптонімом В.М. Повне його прізвище вперше з'явилося в «Полтавских губернских ведомостях» під розвідкою «Різдвяні свята в північній частині Лубенського повіту», яка пізніше була видрукувана окремо. Читаючи публікацію Милорадовича, харківський професор Сумцов звернув увагу на «величезний освітній ценз» дослідника і його «добре безпосереднє знайомство з народом». Справді, етнографічні записи Милорадовича відзначалися ґрунтовністю, багатством цікавих дрібниць і були майстерно викладені.

Загалом Милорадович опублікував кілька десятків значних народознавчих праць дослідницького плану. Однією з них була «Народні пісні і обряди Лубенського повіту Полтавської губ., записані в 1888—1895 рр.», яка вийшла друком 1837 року в Харкові. Під враженням від цієї праці відомий полтавський історик І.Павловський писав: «Та чи є інший повіт не лише на Полтавщині, а й в інших губерніях, так ґрунтовно вивчений і описаний».

1899 року Російське географічне товариство відзначило Милорадовича срібною медаллю за збірку «Казки і оповідання», зібрані на Лубенщині й пізніше опубліковані в «Трудах» Полтавської ученої Архівної комісії в 1912 та 1914 роках.

Окрім того, Милорадович займався теоретичними проблемами, зокрема питанням літературно-фольклорних взаємин. З цього погляду цікавий його аналіз творів М.Гоголя «Зачароване місце» та «Вій». Зокрема, Милорадович не погодився з думкою М.Сумцова, котрий дивився на «Вія» як на перерobку «народної казки про смерть відьми». А в останній період свого життя Василь Петрович виступав як поет і перекладач.

Спадщина полтавського дослідника-народознавця в наш час не втратила свого значення, до неї звертаються сучасні науковці, бо вона є невичерпним джерелом для вивчення минулого нації.

Петро РОТАЧ.

Полтава.

«Авиация и время» до польоту готовий!

Зима 1920 року, Під Братиславою здійснив вимушену посадку німецький бомбардувальник. Пілотував його льотчик-німець Клаузен. І нічого в тому особливого не вбачали б, якби не було на літаку українських розпізнавальних знаків — жовтого тризуба на пофарбованому під жовто-блакитний прапор кілеві. Ще одна дивовижна особливість — гарне ім'я машини — «Олена».

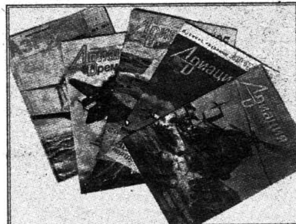
Звідки й куди летіла небесна «мандрівниця» «Олена»? Як взагалі вціліла після капітуляції Німеччини, коли знищували літаки кайзерівських ВПС? А тризуб? З цим розпізнавальним знаком двома роками раніше, 1918-го, здіймалися в повітря апарати «Повітрової Фльоти» гетьмана Скоропадського. Своїм був нинішній наш «малий герб» і в авіаторів Галицької армії. До речі, навряд чи комусь відомо, що командував авіазагоном цієї армії Петро Франко, син видатного поета й письменника Івана Франка.

Петро закінчив Сараєвську льотну школу, служив у австро-угорській армії. Б'ючись у небі Галичини вже як командир Західноукраїнської народної республіки, був збитий, узятий у полон, утік і знову воював. Його слід трагічно обірвався 1941 року, найімовірніше у катівнях НКВС, повідомив журнал «Аэрохобби» (1992 рік, № 2).

Ці унікальні факти історії українського повітряного флоту — лише крихти різних даних, документальних свідчень становлення й розвитку авіації. Щедро «розсипано» їх на сторінках єдиного такого журналу, який виходить у світ завдяки волі й старанням аж ніяк не журналістів, а інженерів-авіаторів. Тоді для них і для більшості читачів, захоплених романтикою неба, все це було на зразок хобі.

«Аэрохобби» справді об'єднав аматорів-авіамоделістів, дослідників-істориків, ентузіастів—хранителів численних архівів, музейних експозицій при КБ, заводах, вузах. Та невдовзі професіоналізм видавців і безпосередня участь у підготовці матеріалів льотчиків, конструкторів, організаторів авіаційної справи вивели журнал на зовсім іншу орбіту.

Десятитисячний тираж нинішнього науково-популярного авіаційного журналу України «Авиация и время» попри непомірно дорогі поштово-передплатні послуги розходиться вмить. І потім з найекзотичніших країн, не кажучи вже про євроазіатські простори, на його адресу йдуть і йдуть вдячні відгуки. Когось зацікавили оповіді про відомих льотчиків, «гарячі» авіановини, вразили ще недавно засекречені дані про новітні досягнення авіатехніки та озброєння, хтось відчув справжню на-

солоду, занурившись у креслення авіамоделей, комусь роз'ятрили душу воєнні репортажі про в'єтнамські, афганські, чеченські події...

А в наступному номері вже цього року заверстано нові захоплюючі сторінки, присвячені польоту знаменитого Водоп'янова в Берлін у 41-му, першому лайнеру Туполєва, випробуванням у СРСР та Німеччині одного з перших реактивних літаків.

І сам журнал «Авиация и время» до майбутніх польотів готовий. Сказати, що «над ним не капає» і лише попутний вітер у хмарах, означає, погрішити проти істини. Просто цей журнал зроблено вміло і зі знанням справи, уже випробувано і міцно поставлено на крило.

Олеся МЕНЖУЛІНА.

ПОЧУТТЯ ДРУЖБИ СИЛЬНІШЕ ІНСТИНКТУ

Англійцеві Скотту Семпсону (на знімку) — 3,5 місяця. Він дуже полюбляє ділити післяобідній сон з левеням на ім'я Налу, яке живе в сім'ї. Батьки хлопчика абсолютно спокійні, коли дитина поруч із звірятком.

Репродукція з «Нешнл-Інквайрер» (ІТАР-ТАРС).

* * *

Спокійною почувається біла мишка Лакі на пухнастій шубці свого приятеля сіамського кота Кузі, які мешкають у дружній родині киян.

Фото Богдана ГОЛИКА.

Із «Книги рекордів Гіннесса»

- Найстаріший клуб рибалок-любителів «Еллем фішинг клаб» був створений групою джентльменів з Единбурга і Бервікшира у Великобританії в 1829 році.
- Найбільша спіймана на вудку риба — велика біла акула-людоїд вагою 1208 кілограмів і довжиною 5,13 метри. Її спіймав Ельф Діан в затоці Дінаел-Бей поблизу Седьюні (Південна Австралія) в 1959 році.
- Найбільшою морською твариною, убитою ручним гарпуном, був голубий кит довжиною 29,56 м. Відстань між кінцями його хвостового плавника — 6,09 м, щелепна кістка — 7,1 м.

  Зробив це Арчер Девідсон в затоці Туролд-Бей (Австралія) 1910 року.
- Найбільшою рибою, добутою під час підводної риболовлі, був чорний морський окунь, або джуфіш. Його вага — 364 кілограми, убитий з підводної рушниці Доном Піндером з клубу «Майамі трайтон», штат Флорида, США, в 1955 році.
- Найбільшу щуку у Великобританії спіймав Гарет Едвардз 9 березня 1990 року у водосховищі Ландефгфелд поблизу Понтіпула. Рибу зважили (20,582 кг) і випустили назад у водосховище.
- Найважчою прісноводною рибою був осетр (212,28 кг), спійманий 9 липня 1968 року Джоєм Паллотою у штаті Каліфорнія, США.
- Найдовшу за часом індивідуальну боротьбу з рибою — 32 години 5 хвилин — провів Дональд Хітлі з чорним марліном, довжина якого була близько 6 метрів, вага — 680 кг, біля острова Майор (Нова Зеландія, 1968 р.) Риба тягнула за собою 12-тонний катер 80 кілометрів, доки не обірвала жилку.

Запитуєте—відповідаємо

«ДОПОМОЖІТЬ РОЗІБРАТИСЯ...»

Я перебуваю у відпустці з догляду за дитиною до досягнення нею трьох років. Чи може мені бути надана ще відпустка з догляду за дитиною із збереженням місця роботи і зарахуванням у трудовий стаж після досягнення дитиною трьох років?

Любов ПІДДУБНА.

Дніпропетровська область.

Кодекс законів про працю (КЗпП), а саме ч. 2 ст. 179, передбачає надання додаткових відпусток з догляду за дитиною без збереження заробітної плати до досягнення нею трирічного віку, а в разі, коли дитина потребує домашнього догляду, жінці надають відпустку без збереження заробітної плати тривалістю, визначеною медичним висновком, на строк до досягнення дитиною шестирічного віку. Ці відпустки зараховують як до загального, так і до безперервного стажу роботи і стажу роботи за фахом.

Марина КОВАЛЬЧУК.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

- ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 354773.

Комбінат друку видавництва «Преса України».
252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311056.